

““

П'ята національна (не)конференція EdCamp Ukraine 2019 — це подія напівювілейна для спільноти відповідального вчителівства. За ці п'ять років ми навчилися створювати ефективні моделі й атмосферу, яка сприяє навчанню під час національних подій. Ми вміємо привносити ці традиції в регіони в рамках хвили міні-EdCamp. Ми вже готуємося до цьогорічних серпневих (не)конференцій. Але разом із цьогорічною Національною (не)конференцією ми ставимо собі нову амбітну мету і вже бачимо нову вершину для нашої спільноти: дійти до кожної української школи, принести цю модель до кожного закладу української середньої освіти.

Головна ідея — як ми це зробимо. Це програма соціально-емоційного та етичного навчання, що офіційно стартувала на Національній (не)конференції. Це програма з розвитку комунікативних навичок. Вона передбачає, що недостатньо знати, недостатньо вміти та просто володіти компетентностями. Треба передусім відкривати в собі хороші якості й чесноти, і ставати хорошою людиною. Саме це і є гаслом П'ятої національної (не)конференції EdCamp Ukraine 2019.

Цей номер журналу — квінсенція роботи двох яблуневих команд у неймовірній синергії розповість про найбільший педагогічний незалежний освітянський рух.

Редакція газети
«Сучасна школа України»

Олександр Елькин
та команда руху
EdCamp в Україні

newspaper_sug@osvitaua.com

ЗМІСТ

номера

6

■ Враження з наплічника

або 7 поглядів на EdCamp — 2019

Почнемо з дрібниці: в запрошенні на подію (а це, між іншим, «напівювілейна» П'ята національна (не)конференція EdCamp Ukraine 2019 для шкільних педагогів «Хороша людина. Зрощуємо в Україні») організатори порадили віддати перевагу наплічнику, а не сумці.

”

14

■ Простір без обмежень

Натхнення інтерв'ю про...

EdCamp стає ексклюзивною спільнотою. Кожного року ми дуже хвилюємося, оскільки попит на участь у заході зростає. Цього року ми мали конкурс — 58 осіб на місце із забезпеченням поселенням, і ми були змушені відмовити багатьом прекрасним людям. Це не означає, що ті, хто зібралися — «білі», а інші — «чорні» ворони. Це неправильне розуміння символіки — питання в тому, як ми це в собі відкриваємо.

”

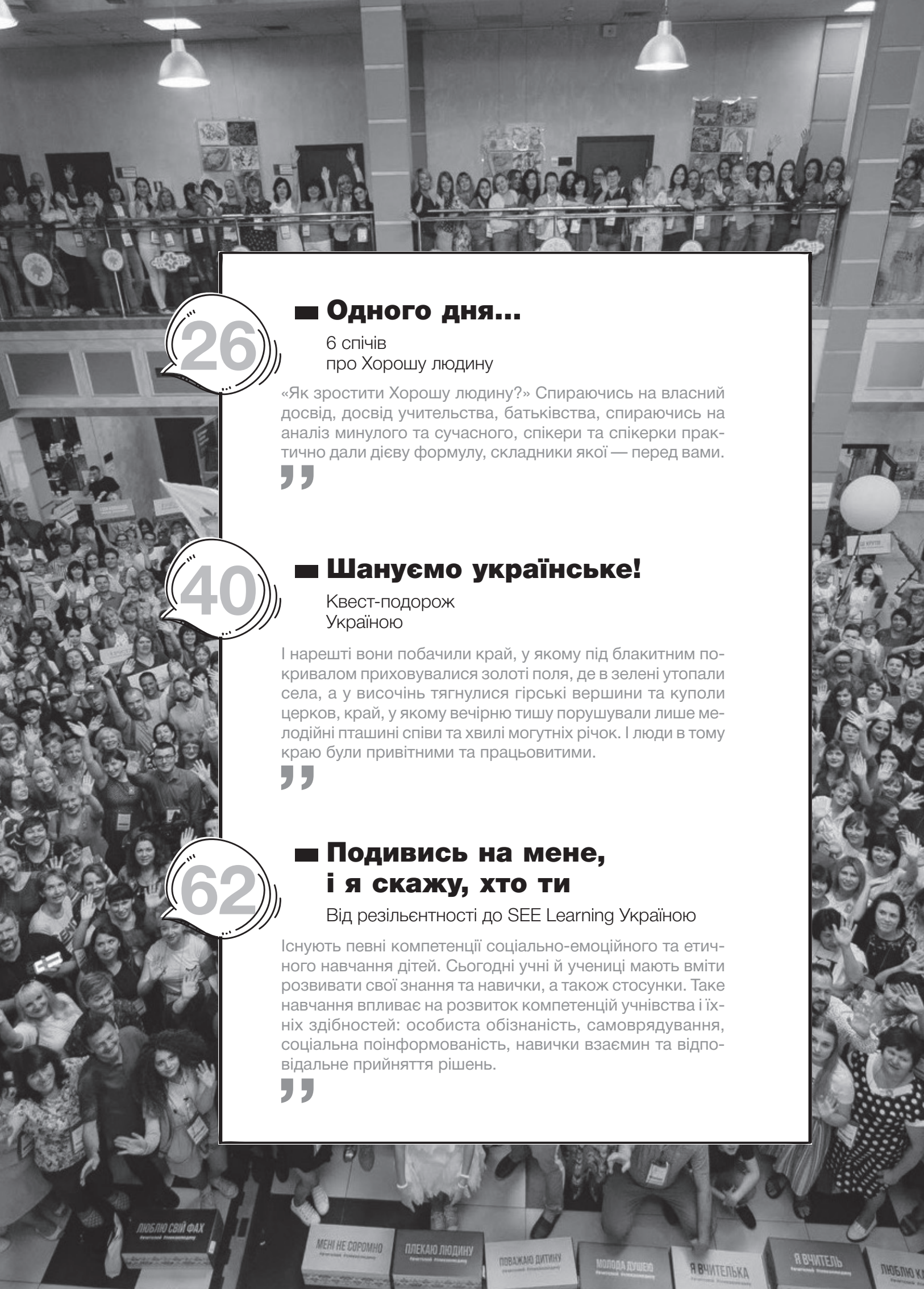
18

■ 5 років

зростання
українського вчительства

Якщо ви навіть і відвідали усі п'ять EdCamp'ів, були організатором або організаторкою міні-EdCamp'у у вашому місті або координували роботу EdCamp'у чи волонтерили на одній з Національних (не)конференцій, ми все ще знаємо, чим вас здивувати!

”

26

■ Одного дня...

6 спічів
про Хорошу людину

«Як зростити Хорошу людину?» Спираючись на власний досвід, досвід учительства, батьківства, спираючись на аналіз минулого та сучасного, спікери та спікерки практично дали дієву формулу, складники якої — перед вами.

”

40

■ Шануємо українське!

Квест-подорож
Україною

І нарешті вони побачили край, у якому під блакитним покривалом приховувалися золоті поля, де в зелені утопали села, а у височині тягнулися гірські вершини та куполи церков, край, у якому вечірню тишу порушували лише мелодійні пташині співи та хвилі могутніх річок. І люди в тому краю були привітними та працьовитими.

”

62

■ Подивись на мене, і я скажу, хто ти

Від резильентності до SEE Learning Україною

Існують певні компетенції соціально-емоційного та етичного навчання дітей. Сьогодні учні й учениці мають вміти розвивати свої знання та навички, а також стосунки. Таке навчання впливає на розвиток компетенцій учнівства і їхніх здібностей: особиста обізнаність, самоврядування, соціальна поінформованість, навички взаємин та відповідальне прийняття рішень.

”

ЛЮБЛЮ СВІЙ ФАХ

МЕНІ НЕ СОРОМНО

ПЛЕКАЮ ЛЮДИНУ

ПОВАЖАЮ ДИТИНУ

МОЛОДА ДУШЕЮ

Я ВЧИТЕЛЬКА

Я ВЧИТЕЛЬ

ЛЮБЛЮ КА

Враження з наплічника

або 7 поглядів на EdCamp — 2019

Зображення з: freepik.com

Почнемо з дрібниці: у запрошенні на подію (а це, між іншим, «напівювілейна» П'ята національна (не)конференція EdCamp Ukraine 2019 для шкільних педагогів «Хороша людина. Зрощуємо в Україні») організатори порадили віддати перевагу наплічнику, а не сумці. Так з усіх поглядів зручніше, тому що на такому заході шкода витратити ресурс на побутові дрібниці — краще зосередитися на змісті події.

І вони мали рацію, бо цей наплічник містив стільки матеріалів, ідей, знайомств, вражень та емоцій, що розкласти їх «по полицках» виявилось непростю справою. Ось і враження, якими спробуємо описати EdCamp Ukraine 2019, такі самі: трохи сумбурні, у чомусь еклектичні, але, безумовно, щирі.

...

ПОГЛЯД КРИЗЬ ФІЛОСОФІЮ ДІЯЛЬНОСТІ

EdCamp уперше був проведений у 2010 році натхненними освітянами із США. На сьогодні понад 2 500 заходів у 44 країнах світу об'єднали вчителів і вчительок та різноманітних стейкхолдерів навчального процесу з усіх куточків земної кулі для відкритого обміну педагогічним досвідом, співпраці й вирішення спільних завдань.

У 2019 році формат EdCamp було включено в топ-100 світових освітніх інновацій за версією рейтингу HundrED. Україна стала 9-ю країною у світі та 3-ю в Європі, яка долучилася до цієї міжнародної сім'ї. Саме ми стали найбільшою спільнотою за межами США, і в Україні EdCamp проводиться вже 5 років.

Команда EdCamp Ukraine бачить свою місію в організації платформи для підтримки практикуючих і майбутніх педагогів у партисипативному підвищенні кваліфікації впродовж життя.

EdCamp — це:

- **місце професійного зростання:** відкритий обмін педагогічним досвідом і співпраця за принципом «Give — Get» («Дай, якщо можеш — Візьми, якщо хочеш»);
- **інструмент розбудови спільнот:** освітяни проводять (не)конференції для об'єднання педагогів у своїх громадах для розв'язання спільних задач;
- **кожен і кожна діє на практиці:** ефективна модель для трансформацій — на рівні щоденного уроку та окремої школи — пропагує цінності та розширює світогляд;
- **майданчик реформи:** учительство, яке збирається на EdCamp'ах, стає провідником Нової української школи, бере участь у її розробленні та привносить зміни на місцях.

EdCamp — це місце, куди злітаються «білі ворони». Тобто всі ті, хто хоче і може змінювати освіту України на краще.

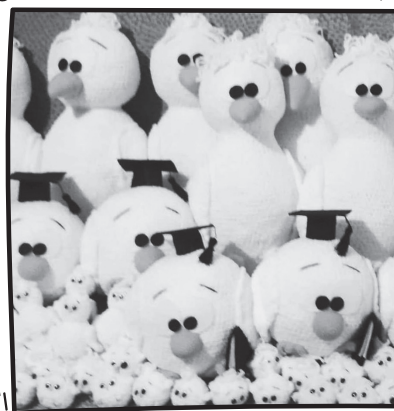
ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ КОМУНІКАЦІЮ ТА ДИГІТАЛІЗАЦІЮ

Чому саме так? Тому що грамотна, зрозуміла, чітка і проста комунікація відкриває такі двері й настільки спрощує спілкування, що її важко переоцінити. Ще Джон Леббок говорив, що для успіху в житті вміння спілкуватися набагато важливіше, ніж талант.

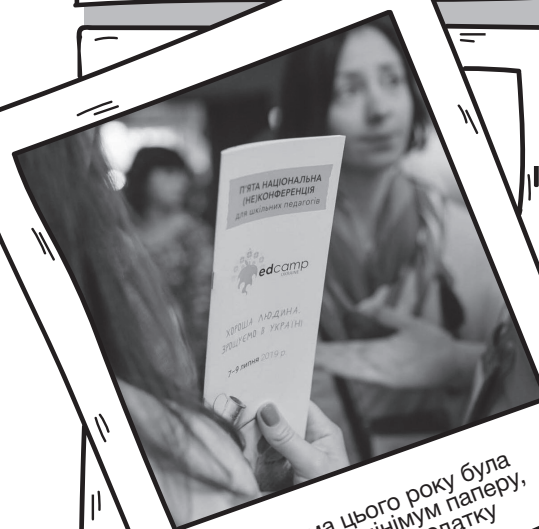
А дигіталізація — це світова тенденція, яка в широкому сенсі означає перехід інформаційного поля на цифрові

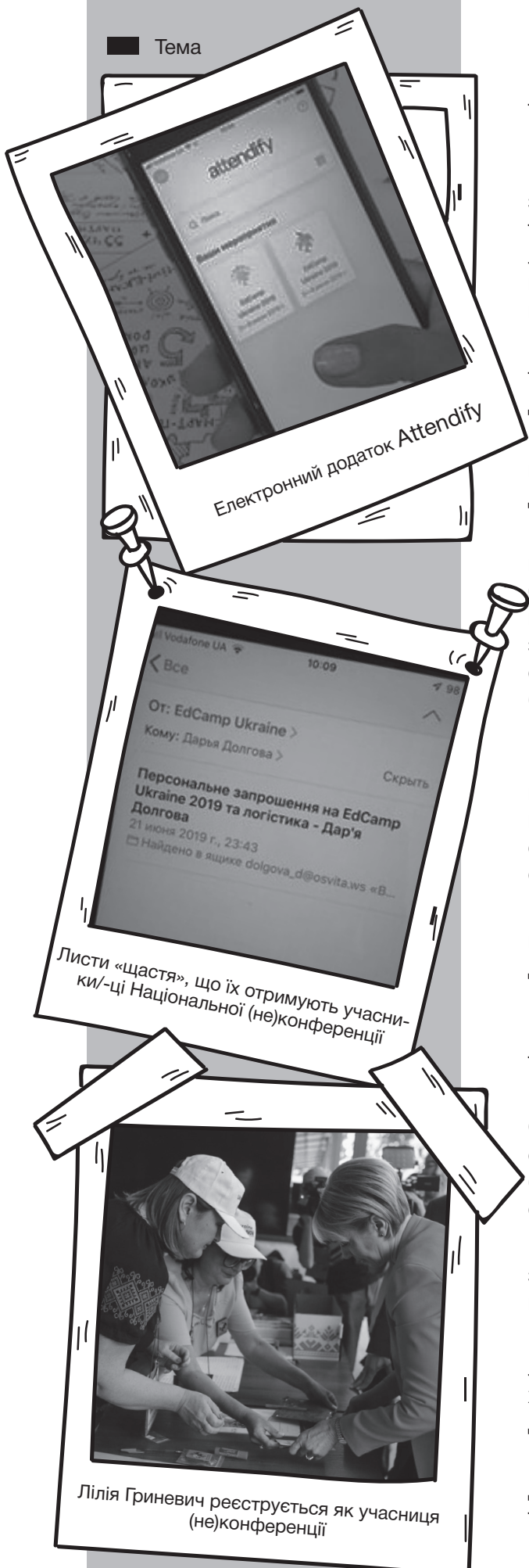
Засновниця руху EdCamp —
Хадлі Фергюсон

Символом руху є біла ворона

Програма цього року була
екологічна: мінімум паперу,
усе в онлайн додатку

технології, тобто те, що відбувається у світі просто зараз і в Україні зокрема.

Почнемо з витоків. Для участі в заході надійшло особисте запрошення з QR-кодом. Воно потрібне, щоб потрапити на територію події. Для цього організатори попросили заздалегідь завантажити запрошення з QR-кодом у телефон/планшет чи роздрукувати — без цього потрапити на подію неможливо.

Програма цього року була екологічна: мінімум паперу та максимум електронного формату — у спеціальному додатку Attendify.

Уся інформація про спікерів/-ок, сесії та їх розклад, партнерів і особливості події поступово з'являлася у цьому додатку і була лише там.

Це не просто зручно — це ергономічно та екологічно водночас. Додаток легко було завантажити, він був простий (читай: продуманий) та зручний у користуванні. За його допомогою можна було познайомитися з учасниками/-цями заходу (подивитися профіль та знайти однодумців у професійному середовищі — півтори тисячі людей — погодьтеся, багато важить).

Також за допомогою додатка усі охочі могли відслідковувати найменші нюанси події, познайомитися з експертним і партнерським колом, орієнтуватися за планом приміщень та інтерактивними зонами, переглядати новини, отримувати сповіщення, робити нотатки і, водночас, відслідковувати пряму трансляцію події.

Ну і, звичайно, стрічка дописів, куди ж без неї!). Усі учасники/-ці могли радитися, дискутувати, коментувати і просто ділитися емоціями.

Онлайн-додаток Attendify з розкладом усіх опцій програми став незамінним для побудови індивідуальної траєкторії учасника/-ці.

Команда Attendify спеціально слідувала за подією зі США, щоб представити використання додатка українською спільнотою відповідального вчительства – як найбільшого й напрогресивнішого прикладу в українському сегменті!

Якщо хтось не зміг розібратися одразу, можна було завантажити покрокову інструкцію. За необхідності додатком можна користуватися і на комп'ютері/ноутбуці.

Цікаво, що додаток гейміфікований: за розміщення світлин чи новин, оцінку сесій, коментарі та вподобайки нараховували бали, а найактивніші користувачі й користувачки додатка на урочистому закритті отримали подарунки.

Приємно, що додаток працює і після події – усі, продовжують там спілкуватися і ділитися новинами й контентом з усіма, з ким затоваришували на EdCamp Ukraine.

І ще кілька слів про гаджети. Учасників/-ць попросили заздалегідь подбати про те, щоб усі гаджети були заряджені. Але організатори передбачили розміщення підзарядних станцій. Тому проблем із підзарядкою не виникало. Погодьтеся, шкода втратити шанс записати чи сфотографувати важливі для себе моменти лише через те, що в сум'ятті зборів забуто шнур для підзарядки.

ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ ТУРБОТУ АБО ДРІБНИЦІ ВАЖЛИВІ

Не можна не сказати про дуже-дуже-дуже детальну інструкцію від організаторів, яку отримали учасники/-ці, перш ніж потрапити на захід.

Прописано було фактично кожен крок. Для прикладу, фрагмент з листа-запрошення: «... Також просимо завжди мати із собою паспорт. До листа додається шаблон офіційного запрошення, уведіть у порожній рядок своє ім'я та прізвище, роздрукуйте та надайте за потреби керівництву.

На реєстрації необхідно також надати ксерокопію ідентифікаційного коду — це потрібно, щоб ми могли вручити Вам цінний подарунок (дотримуючись усіх вимог податкового законодавства України).

Ми страшенно засмутимося, якщо Ви не принесете цей папірець і ми не зможемо передати Вам щось унікальне, виготовлене лімітованою серією спеціально до події завдяки Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні». Або ще: «... радимо пройти реєстрацію завчасно, не в останні хвилини, та потурбуватися про місце в залі. Якщо його не вистачило, не хвилюйтеся — ми подбали про трансляцію загальних частин програми: ви можете розміститися в експохолі чи будь-де у просторі події та дивитися все за посиланням <http://bit.ly/streamedcampukraine2019>. Сподіваємося на Ваше розуміння».

Для того щоб освітяни нічого не пропустили, організатори приготували галочковий список. Думаємо, вам буде цікаво ознайомитися з ним:

Галочковий список:

- роздрукувати / завантажити QR-запрошення;
- завантажити додаток Attendify <http://bit.ly/appedcampukraine2019> і розібратися з ним та почати використовувати;
- взяти паспорт;
- взяти ксерокопію ідентифікаційного коду;
- взяти світлину «Я і моя шкільна родина»;

Вказівники до локацій

Зрощення хорошої людини

«Стоп-кір лабораторія» на національній (не)конференції

- взяти книжку про супергероїнь і супергероїв для благодійної акції, принести на рекорд;
- замовити трек Після-EdCamp <http://bit.ly/supportedcamp-ukraine20192020>;
- подумати, що вдягти;
- подумати над пропозиціями тем для дискусій;
- взяти наплічник;
- виспатися;
- взяти гарний настрій та налаштованість на знайомства і все нове;
- після події — написати есе та пройти опитування.

І таких дрібниць та моментів було багато: харчування (за рахунок EdCamp Ukraine) було звичайне та вегетаріанське. Організатори навіть пообіцяли доглядати та зрощувати квіти у горщиках, які учасники можуть привезти в подарунок.

■ ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ ДЕМОКРАТІЮ

Оскільки EdCamp Ukraine — це демократичний простір спілкування, то всі «регалії» залишилися за територією події, та у просторі (не)конференції всі мали однаковий статус. І це дійсно так: гості та спікери були в зоні досяжності для всіх, хто хотіли поспілкуватися, сфотографуватися чи взяти участь у бесіді. Всі їли однакові обіди в спільних кімнатах або сидючи поруч на вулиці на лавках. Тому можемо точно сказати: спеціальних пропозицій для зірок не було. Мабуть, тому що кожен учасник і кожна учасниця EdCamp'у — зірка.

■ ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ ОРГАНІЗОВАНИЙ ПРОСТІР

Створення освітнього простору — тема, яка сьогодні актуальна як ніколи. Тим цікавіше було побачити і відчувати створений функціональний простір EdCamp'у.

Простір організований просто і водночас зручно та мобільно. Поруч із стаціонарними столиками та стільцями безліч пуфів, які можна було мобільно пересувати залежно від того, коли, куди і кому треба це зробити.

Так, посеред зали стихійно утворювалися групи для обговорення, кавування, відпочинку...

І це неймовірно цікаво: сідаєш на пуф і не знаєш, що через хвилину тебе очікує: дискусія з сусідом, обговорення шкільних питань, нове знайомство чи презентація спікера.

На заході працювала «Стоп-кір лабораторія». Учасники і учасниці могли здати кров для аналізу на напруженість імунітету до кору (імуноглобуліни G); отримати наступного дня результати на електронну пошту та дізнатися, чи мають імунітет до кору, чи потрібно зробити щеплення (навіть якщо робили вакцинацію раніше, імунітет міг послабитися і людина потрапила до зони ризику в умовах епідемії кору, що нині є в Україні); отримати фахові консультації провідних імунологів і педіатрів України щодо вакцинації.

ПОГЛЯД УЧАСНИЦІ/-КА

Реєстрація почалася о 7:30, урочисте відкриття — з 9:30 до 10:15. Усі заповнювали традиційні «паспорти участі» та отримували мотиваційно-маршрутний лист «Кристал гармонії». Він має допомогти знайти баланс сфер життя, а ще отримати купон на 25% знижки на підписку спільного із видавничою групою «Шкільний світ» педагогічного журналу.

На події стартував набір до трьох програм:

- EdCamp у коробці 5.0 – програма для організації регіональних (не)конференцій міні-EdCamp;
- Едмандри (Швеція, Фінляндія, Нідерланди, Велика Британія);
- SEE Learning (апробація програми соціально-емоційного та етичного навчання).

Можна було відвідати спеціальні сесії, присвячені цим програмам.

Як завжди був квест! Карту квесту всі отримали у наборах участі, тож насолоджувалися драйвом пошуку ще до відкриття заходу.

Про участь у майстер-класах можна писати нескінченно. Їх було багато і різних. Про їх перелік та зміст можна дізнатися на платформі EdCamp. Сказати, що кожен і кожна мали змогу знайти важливу для себе тему, пересвідчитися в її актуальності, перевірити свої знання, переконатися у напрямі руху — все одно, що нічого не сказати.

ПОГЛЯД СПІКЕРКИ/-А

Редактори видавництва педагогічної преси та літератури «Шкільний світ» провели дні EdCamp Ukraine, які пройшли дуже швидко, працювито та на хвилі.

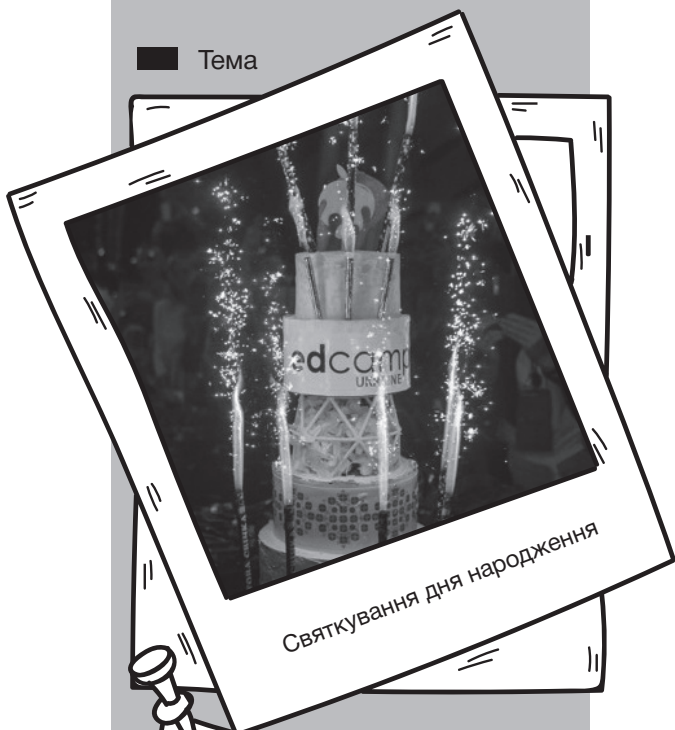
Геше Ла Лобсанг Соепа — доктор філософії та посол доброї волі з Тибету

Елейн Міллер-Керес — старша консультантка програми SeeLearning

Встановлення другого національного рекорду серед освітян України

Святкування дня народження

Підготувала
Наталія ХАРЧЕНКО

За три дні вони:

- провели майстер-клас «Учитель в ресурсі», на який прийшли більше 30 слухачів/-ок;
- організували та провели масштабний квест «Шануймо українське», в якому взяли участь понад 150 учасниць/-ків;
- показали світові новий тренд для вчителів/-ок «Вчит-болки»;
- допомогли учасникам/-цям отримати знижку на видання, створене у співпраці з EdCamp Ukraine, — «Сучасна школа України»;
- взяли численні інтерв'ю та зібрали багато експертних думок; долучили до «спілки яблуневих» нових авторів/-ок та просто крутяцько провели час!

Дякуємо EdCamp Ukraine та всім-всім, хто усміхалися нам у відповідь!

EDCAMP Ukraine

Світлина Ульяни Рудіч

ПІДПИШИСЬ НА УЛЮБЛЕНЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

**НЕЗАМІННИЙ ПОМІЧНИК
У РОБОТІ КОЖНОГО ДНЯ**

ШКОЛА

Передплатний індекс на пошті

91830

КОМПЛЕКТ

У складі: «Школа», «Сучасна школа України»

49530

КОМПЛЕКТ

У складі: «Школа», «Завуч»

91827

Простір без обмежень

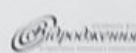
Натхненне
інтерв'ю
про...

edcamp
UKRAINE

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
Köln

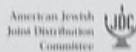

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF UKRAINE

Microsoft

The LEGO Foundation

Бейт Дан

ЛІНГВІСТ

ВЕРСІЯ

AMNESTY
INTERNATIONAL

EdPro

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

СИНЕРГІЯ

САМОДИСЦИП

ЧЕСНО

НЕВТОМНІСТЬ

МІЙ СЕНС

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Діти дуже швидко ростуть. Особливо наші діти, ті, яких ми виховуємо щодня, любимо, даємо їм все і більше, спрямовуємо на нові цілі та надихаємо на нові захоплення. І кожний наш проєкт — це також дитина. Люба, викохана, вирощена та сформована. І якщо озирнутися до минулого, то стільки всього можна згадати, стільки емоцій та історій виринають із пам'яті, що ними можна ділитися нескінченно. Ми поспілкувалися із натхненником та очільником українського освітянського руху EdCamp Олександром Елькіним. І ми б спілкувались ще дуже-дуже довго, бо історій безліч. Проте пропонуємо зупинитись на найцікавіших етапах становлення незалежного руху, який за п'ять років згуртував навколо себе безліч активних, творчих та талановитих учительок і вчителів.

...

ПЕРШЕ «ВАУ!»

Перша (не)конференція запам'яталася усій нашій команді й тим, хто були на ній. Серед учасників/-иць цього горічного заходу є ті, хто пам'ятають, як усе починалося. І, думаю, Перша національна (не)конференція запам'яталася їм на все життя.

EdCamp — дискусійний формат підвищення кваліфікації освітян, але він альтернативний і має неймовірну атмосферу відкриття чогось принципово нового. Цей формат передбачає демократичну участь кожної особи, яка долучається до спільного творення програми. Дуже добре пам'ятаємо нервування й хвилювання нашої команди через те, що ми виводимо на (не)конференції лише 50% програми. Це було свідоме рішення, і це одне з явищ EdCamp'у — залишати пусті комірки у розкладі, щоб заповнити їх разом із учасниками й учасницями події. І ми не були впевнені, що взагалі наші вчителі й учительки готові до того, щоб не лише віддавати, але й отримувати, долучаючись до обговорень, які іноді не збігаються з власними думками, наскільки ми готові сприйняти інкашість; і ми дуже хвилювались.

Коли відбулася перша фасилітаційна сесія, ми побачили, що весь розклад було створено і з цим не було жодних проблем. Це було неймовірне відчуття надії на те, що ми зможемо рухатися далі до об'єднання вчительської громади.

Коли ми проводили перший Національний захід, у нас навіть не було розуміння, що буде далі. Ми й не думали, чи буде друга Національна (не)конференція. Окрім того, що ми її назвали «Першою», ми не знали, чи з'явиться цифра «II» наступного року. Нам підкинули ідею самі учасники й учасниці (не)конференції. З'явилися люди, які підходили наприкінці заходу і казали: «Ми б хотіли провести це у себе, чи можна?». І ми почали думати про програму «EdCamp у коробці», створювати те коробкове рішення, яке наразі підтримує 147 регіональних спільнот. Але цей момент зародження натхнення та захоплення, як у дітей, коли вони відкривають для себе певні страви чи нові фрукти, це перше «Вау!» відбулося саме тоді — у рік першої Національної (не)конференції.

НАДЗВИЧАЙНІСТЬ НАСТУПНИХ КРОКІВ

Друга національна (не)конференція була остаточним прийняттям рішення щодо розвитку руху EdCamp в Україні. Якщо Перша (не)конференція була про підвищення кваліфікації, то наступна стала важливим переходом до того, що EdCamp є не просто моделлю, яку можна використати для професійного розвитку, він стає платформою для багатьох учителів і вчительок. І це, насамперед, було випробовуванням для нашої команди: чи готові ми і далі

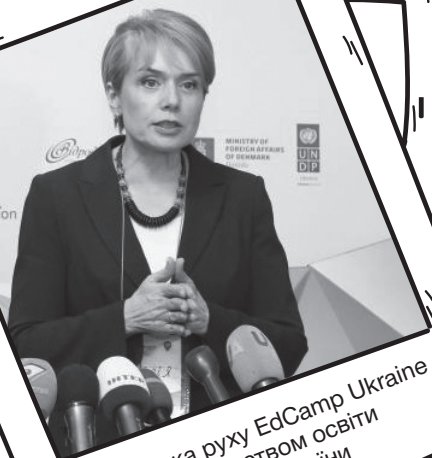
Організатори EdCamp Ukraine
Олександр Елькін та Марина Пащенко
на EdCamp Organizers Summit, США

Перший EdCamp Ukraine
2015 року

Презентація «ЕдКемп у коробці» на Другій національній (не)конференції, 2016 рік

Підтримка руху EdCamp Ukraine
Міністерством освіти
та науки України

Встановлення першого
всеукраїнського освітнього рекорду

Запуск освітньої програми
для вчителів

інвестувати наше життя, сили і ресурси в те, що ми вибудовуємо. Це був принципово важливий перехід.

Якщо Перша національна (не)конференція була новим форматом, друга — зародженням спільноти, то третя — початком дій цієї спільноти. А діяти спільнота вчительства того року почала не лише на особистісному або шкільному рівні, вона почала виходити на системний, державний рівень. Того року (не)конференція мала назву «Два дні в Новій українській школі». Програма (не)конференції 2017 року і сесії на ній були так чи інакше пов'язані з пропонуваними концепцією НУШ 10 компетентностями. Це вперше до нас завітала Міністерка освіти і науки України Лілія Гриневич. До того з посадових осіб був заступник міністра Павло Хобзей. Але це вперше, коли освітянський голос почули, і дослухались до нього на рівні управлінському.

Четверта Національна (не)конференція була місточком до П'ятої. Усе мало бути по-білому. Ми формували шкалу цінностей, які не просто визначали, а об'єднували нашу спільноту; які ми хочемо прищепити суспільству, зокрема і дітям. Коли ми говоримо про чесність, про доброту та співпрацю, можемо розуміти зовсім різні речі. Відповідно, ми вибудовували ціннісну платформу, досліджували цінності в спільноті й розставляли їх на потрібні місця.

І, звичайно, П'ята Національна (не)конференція є на сьогодні найвищою точкою нашого розвитку. Сьогодні ми пропонуємо системні інструменти — як визначені минулого року цінності можна пропагувати на щоденному уроці. Думаю, ми досягнемо вершини — дістанемось кожної української школи.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧИ АМЕРИКАНСЬКИЙ СИМВОЛ?

Український едکمмпівський символ з'явився випадково. На Першій національній (не)конференції була журналістка, яка написала, що «білі ворони злетілися на EdCamp». Ця ідея так сподобалась нашим освітянам/-кам, що, починаючи з третьої національної події, ми маємо колекцію білих ворон з усіх регіональних подій.

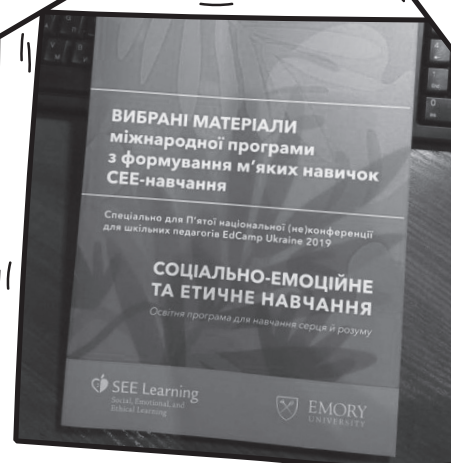
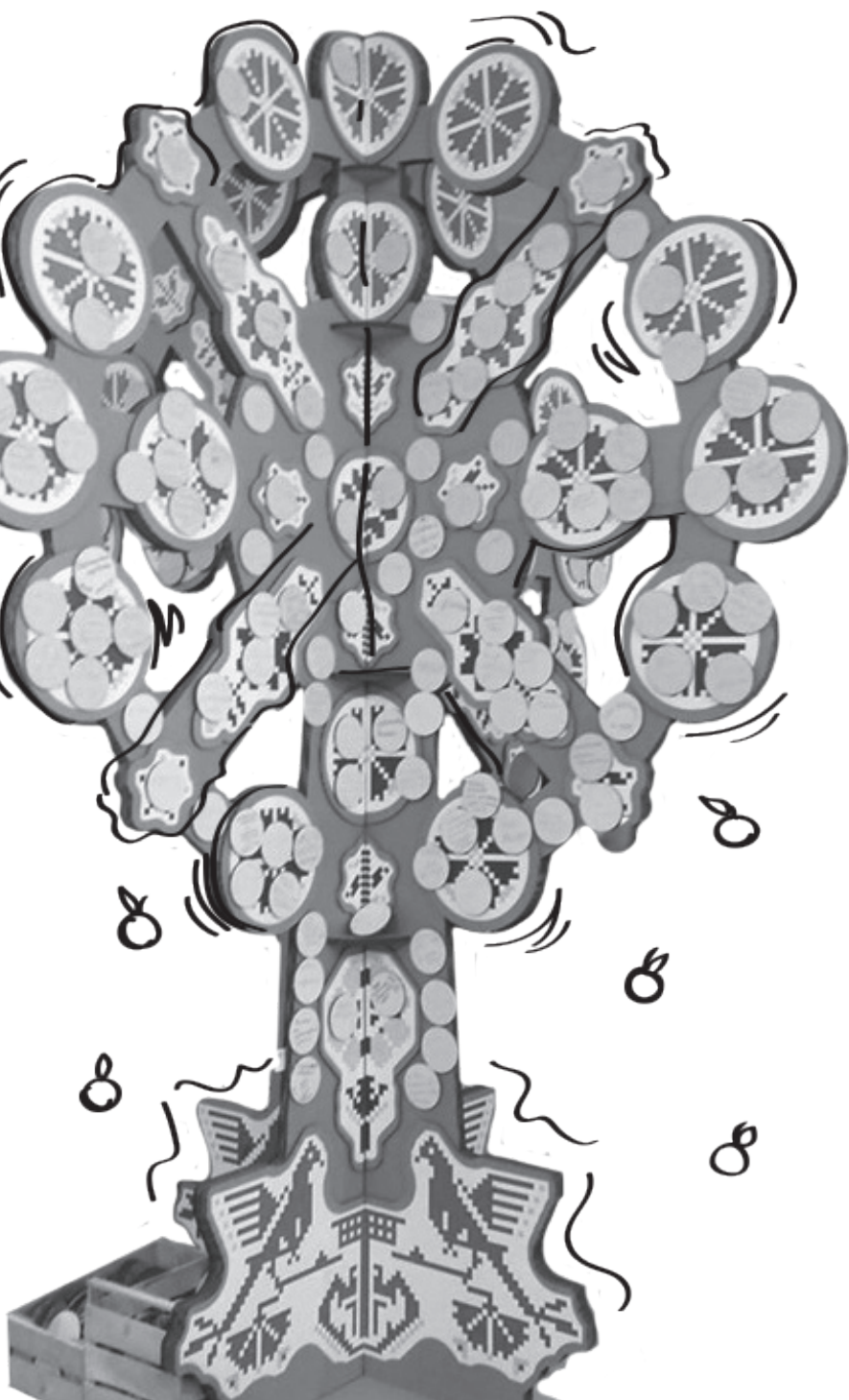
«Біла ворона» — символ передусім того, що в кожній і кожному з нас є щось від білої й від чорної ворони: є «добра» і «зла» сторона. Не буває ідеальних людей, не буває ідеальних учителів. Кожен з нас має право розвиватися та ставати кращою версією себе. Це місія кожної особистості — прямувати світлим шляхом, розкриваючи все найкраще, що закладено в нас: таланти, ідеї, можливості тощо.

Щороку попит на участь у EdCamp'і зростає. Цього року ми мали конкурс 58 осіб на місце із забезпеченням поселенням, і ми були вимушені відмовити багатьом прекрасним людям. Це не означає, що ті, хто зібралися, —

«білі,» а інші — «чорні» ворони. Це неправильне розуміння символіки — питання в тому, як ми це в собі відкриваємо.

Цього року ми зробили дуже важливу річ — встановили національний рекорд. Ми змогли долучити 58 регіональних осередків, людей, які з різних причин не могли бути з нами у Харкові.

Це був неймовірний досвід, бо вся Україна, усі регіони долучилися до підтримки учительської професії. І, відповідно, це доказ того, що насправді спільнота EdCamp Ukraine не має меж — спільнота EdCamp Ukraine не обмежена простором Національної (не)конференції.

Запуск програми SEE Learning в Україні

Команда EdCamp Ukraine з Далай Ламою у Тибеті

Зображення з: facebook.com

5

РОКІВ

зростання українського вчительства

Якщо ви навіть і відвідали усі п'ять національних EdCamp'ів, організовували мініEdCamp у вашому місті або координували роботу мініEdCamp'у чи волонтерили на одній з Національних (не)конференцій, ми все ще знаємо, чим вас здивувати! Найбільш демократичні зустрічі українських освітян зробили такі круті та вагомі кроки за ці п'ять років! За цей час українське вчительство отримало величезну підтримку, а учительський фах став ще більш поважним та вагомим. Та чи помітили ви всі ці зміни? Ми помітили і навіть створили для вас інфографіку, аби ви бачили, які люди розпочинали цю унікальну платформу професійного вчительського зростання, які люди долучалися до них і які зміни відбувались із самими заходами! Це дуже цікаво — споглядати за удосконаленням кращої спільноти агентів змін!

ПРИНЦИПИ EDCAMP

«ЩО ТАКЕ» EDSCAMP?

Проводяться
в усьому світі

дискусійний
формат для
вчителів

Демократичне місце зустрічі — освітяни збираються разом, щоб обговорити питання, які їх турбують найбільше.

Унікальна платформа професійного зростання — відкритий обмін педагогічним досвідом, співпраця і вирішення спільних завдань за принципом «Give — Get» («Дай, якщо можеш — Візьми, якщо хочеш»).

Спільнота кращих агентів змін — ефективна модель для генерування змін в освіті на рівні окремої школи, регіону та країни загалом — разом ми сила!

■ Безкоштовність

Учасниці й учасники не платять за вхід на EdCamp'и. Це суворя умова, яка гарантує рівність шансів.

■ Незалежність

EdCamp'и не мають «кураторів» із державного чи бізнес-секторів. Усі вільно висловлюють свої думки, вступають у дискусію і відстоюють свої погляди.

■ Вільна ініціатива

Будь-хто може організувати EdCamp у себе — районне управління освіти, окрема школа, громадська організація або неформальна вчительська група.

■ Програма визначається у день проведення

На початку EdCamp'ів графік і теми спілкування плануються спільно з усіма. За рахунок такої спонтанності план подій відповідає потребам учасників/-ць.

■ Кожний і кожна може стати спікером

Якщо ви відвідуєте EdCamp, то маєте право виступити. Усі можуть поділитися своїм досвідом в атмосфері, яка об'єднує.

■ Діє закон «про дві ноги»

Учасники й учасниці самі визначають, які з сесій відвідують і чи надовго там затримуються. Це «відсіює» неактуальні або презентовані в непривабливій формі виступи.

”

EdCamp уперше проведено у 2010 році натхненними едукаторами з Філадельфії (США). На сьогодні понад 550 заходів об'єднали 25 000 вчителів і різних стейкхолдерів навчального процесу з усіх куточків земної кулі для відкритого обміну педагогічним досвідом, співпраці й вирішення спільних завдань. Україна — 24-та країна у світі, яка приєдналася до міжнародної спільноти (не)конференцій EdCamp.

За дослідженнями The World's Top 10 Most Innovative Companies of 2015 in Education, формат EdCamp є шостим у всесвітньому рейтингу найбільш інноваційних освітніх організацій 2015 року. EdCamp Ukraine будує спільноту відповідального вчителівства, яка об'єднує кращих агентів змін у системі національної освіти. І ми дуже сподіваємося, що педагогічна (не)конференція стане затребуваною і регулярною. У прагненні змінювати освітній простір України на краще нас підтримує голова Ради Благодійного фонду Петра Порошенка Марина Порошенко, Міністерство освіти і науки України в особі заступника міністра Павла Полянського, виконавчий директор The EdCamp Foundation Хедлі Фергюсон, голова Громадської Ради при Міністерстві освіти і науки України Галина Усатенко та всі небайдужі освітяни країни.

”

Із запрошення на Першу
Національну (не)конференцію
EdCamp Ukraine 2015.

2015 EDCAMP Ukraine

ПРОТЯГОМ РОКУ
ВІДБУЛИСЯ
ПОНАД 10
РЕГІОНАЛЬНИХ
ПОДІЙ

ПРОФОРМІТАЦІЙНІ
ПОСЛУГИ

УЧАСНИКІВ

НОВІ
ФОРМАТИ

ЧІКАВІ
ПОСТ

РО ШО ГОВОРИТИ МІМО?

НАС ПІДРИМАВ?

ОРГАНІЗАЦІЇ + За підтримки Бізнесу преси,
освіти і культури Посольства США в Україні

В СЕРЕДИНІ

{ ... { **ДНАЙН-КУРС**
ДЛЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО
ВЧИТЕЛСТВА

ГОЛО
ДА
О
ЦІКАВІ ГОСТІ

OBJECT:

КАВА-
НОНСТОП

ТЕРАКТИВНІ І ШКОЛА.

АКЦЕНТІВ ЦЬОГО РОКУ !

TIB

[[HUMAN
LIBRARY]]

MUSIC
CAMP
KHARKIV

...♪

★

БЛАГОДІЙНА
АКЦІЯ

Музей
Экскурсия
Ларкович

МОЛДОВ

Цілі

A simple line drawing of a target with concentric circles and a central bullseye.

СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН

MINIE CAMP'U
ex 42 Syno...

55 ЧУДОВИХ ПАРТНЕРІВ

За підтримки Bigginy
преси, освіти і культури
Посольство США в Україні

2017 EDCAMP Ukraine

...{З'ясуємо цінності співноті}...

СУВЕРЕНА КРАМНИЧКА

НАЗОВІТЬ
СТАВІТЬ РОЗВИТОК Руху
EDCamp в Україні

МОДЕРНІ
ДЕБАТІ

ОСВІТНІЙ
КВЕСТ

РАПСО
КРІТ
І ЕКСПЕРТКИ

АКЦЕНТ
РОКУ

ВІДКРИТИ
УРОКИ

ІНТЕРАКТИВНІ
ЗОНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
КОНКУРС
ПРОБНА НА УЧИТЕЛСЬКА

КАВА-
НОСТ

ЕКСКУРСІЯ ХАРКОВОМ
РОТОКАПАНІЯ

ЕДКАМП
У КОРОБЦІ
ПЕРЕД
МАНАР

+ 55 ЧУДОВИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ
+ 2 ДЕРЖАВНІ
ПАРТНЕРИ

За підтримки Bigginy
преси, освіти і культури Програма
США в Україні

2019 EDCAMP Ukraine

★ **ДЕКЛАРАЦІЯ НАДАВЧІВ**
 ★ **ПОСАГ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

ДЕРЕВНИЦЬКА
 "ПІДХОРОНЕННЯ"
 "ІНТЕРАКТИВНІ СТЕДИ"

КАВАІЧАНІ
 "НОН-СТОП"

ДОВОБОКІ
 "БІЛІТІВ"

КНИГА
 "ВІЛІТІВ"

СТАРТАКАПІТАЛ
 "ВІЛІТІВ"

ДОКУМЕНТАРНИЙ ФІЛМ ПРО EDCAMP

КІМНАТА
 "ВІЛІТІВ"

БЛАГОДІЙНА АКЦІЯ "УЧИТЕЛЬСТВО"

ЕАМАНДРИ
 "ВІЛІТІВ"

БРИТАНІЇ
 "ВІЛІТІВ"

ПЕДАГОГІКА
 "ВІЛІТІВ"

2019
 EDCAMP

EDCAMP
 "ВІЛІТІВ"

ПІСЛЯ EDCAMP
 "ВІЛІТІВ"

ОСВІТНІЙ
 "ВІЛІТІВ"

+ 85 ЧУДОВИХ
 ОРГАНІЗАЦІЙ
 + 4 ДЕРЖАВНІ
 ПАРТНЕРИ
 + 10 ІНФОРМАЦІЙНИХ
 ПАРТНЕРІВ

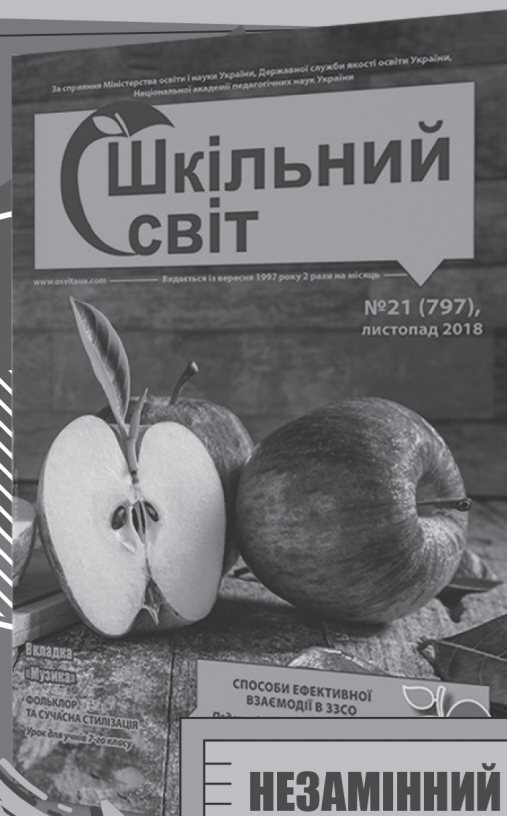
ПОВІДНІСТЬ
 "ВІЛІТІВ"

ОБ'ЄДНАННЯ
 "ВІЛІТІВ"

КРУТІ ЕКСПЕРТИ
 "ВІЛІТІВ"

БІЛІТІВ
 "ВІЛІТІВ"

ПІДПИШИСЬ НА УЛЮБЛЕНЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

**НЕЗАМІННИЙ ПОМІЧНИК
У РОБОТІ КОЖНОГО ДНЯ**

ШКІЛЬНИЙ СВІТ

Передплатний індекс на пошті

40690

КЛАСНИЙ КЕРІВНИК. БІБЛІОТЕКА

Передплатний індекс на пошті

91834

ШКІЛЬНИЙ СВІТ

Перший номер місяця
газети «Шкільний світ»
із вкладкою «Музика»

95533

ШКІЛЬНИЙ СВІТ

Другий номер місяця
газети «Шкільний світ»
із вкладкою
«Образотворче мистецтво»

98940

Одного дня...

6 спікерів про Хорошу людину

Зображення з: freepik.com

Найперше, чого вчать дитину в школі, — розвивати критичне мислення. Без цього неможливо сформува-ти цілісну картину світу. Тому, аби розібратися в актуальному питанні (не)конференції 2019, організатори зібрали на одній сцені 6 ідей «Як зростити Хорошу людину?». Спираючись на власний досвід, досвід учи-тельства, батьківства, спираючись на аналіз минуло-го та сучасного, спікери та спікерки із різних галузей і країн дали дієву формулу, складники якої — перед вами.

...

НЕЙМОВІРНА КРАЇНА ДИВ

Існує країна, де учительська спільнота добре заробляє, сповнена експертів і експерток із повною автономією. Країна, де вчителю довіряють. Країна, про яку ми говоримо, — це Фінляндія.

Хочу розповісти як я став учителем (власне, я вчитель історії). Я приїхав до Фінляндії, щоб здобути освіту шкільного вчителя. Коли я прийшов влаштовуватись до школи... Це була чудова, щойно збудована школа. Я звернувся до директора. Перше, що я спитав у нього, було: «Які у вашій школі покарання?». Я сам родом не з Фінляндії, я з Бельгії, і у нас геть інша навчальна система. Найкумедніше, що він глянув на мене і сказав: «А ми не караємо». Тоді я спитав: «А що ж ви робите із поганими учнями й ученицями?». Він відповів: «Ми просто з ними розмовляємо». Я здивувався: «Ви їх не караєте?». «Ні. Ми питаємо, як вони почуваються. Якщо учні вередують, їм некомфортно».

Оце було моє перше знайомство із фінською системою освіти, і я дивився на неї широко відкритими очима. Я був здивований, що почуття дітей такі важливі. Фінська школа — не про батьків чи адміністрацію. Вона про те, як почувається учнівство.

Фінляндія — одна з країн, у якій складають міжнародний тест PISA. Фінляндія також одна з країн, яка ніколи не приховувала результатів цього тесту. Вона не хоче конфронтації. Фінляндія шукає шлях, який підкреслює унікальність кожної дитини. Хочу ще раз наголосити: Фінляндія розробила систему, яка відрізняється від інших. Фіни створили навчальну систему, яка є рівною для всіх, незважаючи на статус і походження.

Є широко розтиражована в інтернеті картинка про те, як одне завдання дають різним звірятам, і, звісно, не усім це вдавалось однаково добре. Лише з цієї картинки ми можемо побачити, що стандартизація — не така вже хороша ідея. Але досі багато країн у всьому світі саме так і функціонують.

Ми хочемо, щоб учнівство досягало певної мети тим само способом. Та знаєте, не секрет, що для багатьох — це провал. Тому що всі ми різні й унікальні.

Особливість фінської освіти полягає в унікальності кожної дитини. Її час у школі має бути надзвичайним. І це надзвичайно, коли можна вести діалог зі своїми педагогами. Це чудово. Найбільшу енергію, яку отримує вчитель — це мотивовані учениці й учні.

Арне Верхеґен

ДИВО В КОЖНОМУ І В КОЖНІЙ З ВАС

Учительство є творцем змін. Ви, вчителі та вчительки, будujete нові мости. І свою мету ви сприймаєте набагато серйозніше, оскільки саме це найбільший скарб, найбільше надбання. Ви просто не розумієте, наскільки ви є справжнішими, ніж вважаєте.

Як я вже зазначав, найкращий спосіб зробити освіту кращою — це кваліфіковане вчительство. Немає значення, в якій школі викладають учителі та вчительки: у приватній чи державній.

Я зберіг для вас ще одну невеличку історію про маленьку сестру моєї дружини. Дівчинка одного разу сказала, що хоче стати учителькою. Учителькою молодших класів. Вона закінчила навчання і стала тією, ким хотіла. І знаєте що? Я дуже хотів привітати її. Проте коли свого часу я став учителем — мене ніхто не вітав, як і інших молодих вчителів та вчительок. Дуже важливо, щоб тобою хтось пишався, і щоб людина сама пишалася тим, що ти вчитель або вчителька.

Фінська освіта — чудовий зразок, проте варто пам'ятати, що вона не може підійти нам на 100%. І я хотів би, щоб кожен і кожна ознайомилися із системою освіти Фінляндії. Ви маєте вивчити і кожна з вас її і на основі отриманих знань створити щось своє. Знаєте, чому ви тут? Тому що ви хочете змінити свою систему освіти.

Зображення з: freepik.com

МИ ВВАЖАЄМО, ЩО НІЧОГО НЕ МОЖЕМО ЗМІНИТИ

Дорослу, сформовану особистість майже нереально змінити. Доросла та сформована особистість їсть гречку, бо вона смачна, на Новий рік «Шубу» та «Олів'є», бо це також смачно і це традиційно. І це нормально. Проте існують діти, і вони бажають інакшого життя. Вони вже не хочуть «Шубу» або «Олів'є». Саме тому я й розпочав свою реформу шкільного харчування, саме через це я їжджу Україною і розповідаю про харчування.

На сайті мого проекту Cult Food (<https://cultfood.info/>) є збірник рецептів для дітей шкільного віку в організованих освітніх та оздоровчих закладах.

Цей проект є відомим і вже впроваджується у 1134 школах по всій Україні, та лише 20% усіх освітян скачали безкоштовний збірник та спробували впровадити його у своєму навчальному закладі.

Дуже часто я чув: «Ми вчителі, ми кухарями не працювали», коли питав, чому вчительство не користується інформацією, яка є у вільному доступі та вже протестована, апробована та погоджена Центром громадського здоров'я МОЗ України.

Так ми і живемо. Ми вважаємо, що ми нічого не можемо змінити. Але повірте, саме від вас залежить те, що відбувається в країні. Ви можете завантажити збірник, підійти до директора і сказати: «Давайте щось із цим зробимо». По всій Україні вже приблизно 800 шкіл остаточно перейшли на мою систему харчування. Харчування зовсім нове і зовсім інше.

Отже, якщо хочете змін, почніть із себе та навчального закладу, у якому працюєте. Зайдіть на сайт і безкоштовно завантажте збірник, віднесіть його директору, або, можливо, тому комунальному підприємству, яке займається змінами харчування.

ГРЕЧКА ВСЬОМУ ГОЛОВА

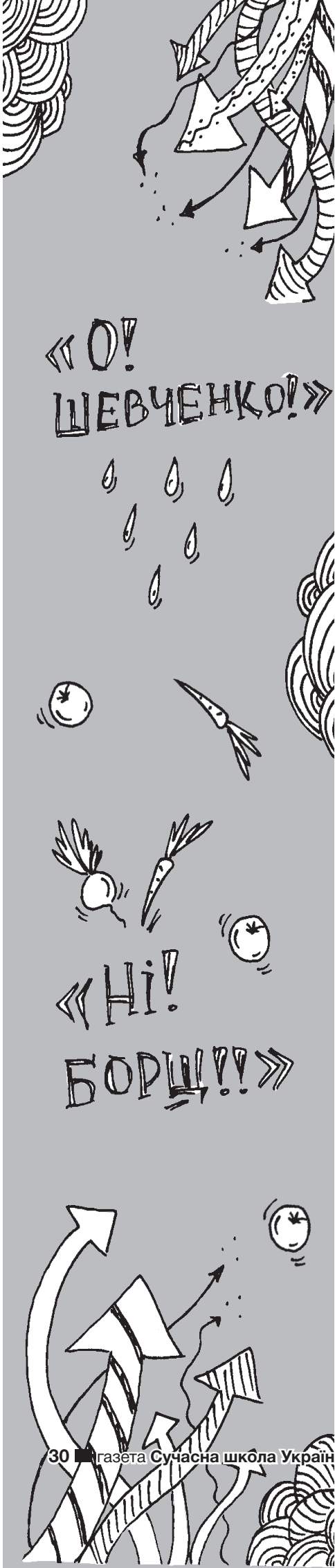
Усі ми готуємо гречку за двохсотрічним рецептом: беремо гречку, засипаємо у каструлю, заливаємо водою, варимо. Наші бабусі так робили, наші мами так навчили, ми так звикли готувати гречку, і саме таку її подаємо на стіл нашим дітям. Усе просто: ми до цього звикли з самого дитинства. І наші діти в школах їдять котлети, тому що вони до цього звикли, і вони їдять салат із буряком, тому що вони до цього звикли. А сосиски їдять, оскільки діти вживають їх вдома. І це все пов'язано з тим, що з дитинства нас не навчили харчуватися нормально. Не навчили, оскільки Радянський Союз вчив жити по-своєму, по-своєму мислити.

Зображення з: <https://www.wikipedia.org/>

Евген Клопотенко

«О!
ШЕВЧЕНКО!»

«Ні!
БОРЩ!!»

Коли людина щось робить і вчиться новому, в її організмі формуються нові нейронні зв'язки. Простіше — у людини формується навичка та досвід, які потім впливають на прийняття рішень. Якщо людина обпеклася у дитинстві, то в свідомому віці вона вже почекає, поки вода трохи охолоне, або візьме кухонну прихватку чи рушник. Так само, якщо ви народилися у сім'ї, де подавали до столу сирники, то зараз вам здається, що сирники — це дуже смачно. Або, можливо, ви колись їли в дитинстві вареники з вишнею від бабусі й вони здавались дуже незвичайними. Проте я хочу вас розчарувати — ті вареники були звичайні. І готували їх зі звичайного борошна, зі звичайного молока, зі звичайних вишень. Але у дитинстві було так прекрасно, і усі ці міністрони чи болоньєзе або ще щось, що я пропоную впровадити до їдалень, не замінять оті вареники, бо вони є найкращі. Насправді це зовсім не так.

■ СКАЖИ, ЩО ТИ ЇСИ, І Я СКАЖУ ТОБІ, ХТО ТИ

Освітняни зазвичай вважають (і багато кухарів також), що не треба змінювати харчування в школах, оскільки не будуть діти їсти поєднання вермішелі й буряку, який має назву «Фарфале». Будь-хто скаже, що таке ніхто не їсть. Або нагетси. От не будуть діти таке їсти, а сосиски — будуть. Але повірте, вони будуть їсти усе. І ті школи і табори, які вже перейшли на нове харчування, вражають результатами. Діти кажуть: «А що, так можна було?». І після завершення школи вони не бояться нових назв. Вони знають, що це за їжа і яка вона на смак. І ці діти не бояться нічого нового — вони адаптивні і живуть у сучасному світі. А коли сьогоднішні учні не бояться нового, через декілька років вони будуватимуть нову країну з новим підходом до харчування та життя.

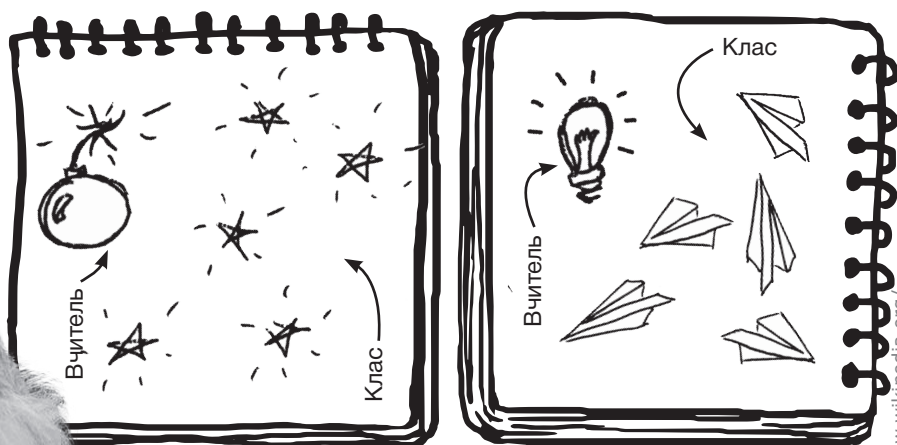
Коли я подорожував Словенією, до мене підійшов чоловік і запитав, звідки я. Я кажу: «З України», на що він відповідає: «О! Шевченко!». Хотілось сісти і заплакати. Тому що знають Шевченка, Кличка, інколи борщ і Чорнобиль. Більше про Україну нічого не знають. Проте як би це смішно та гірко не було, що ми, українці та українки, самі знаємо про Україну? Що таке українська їжа? За кордоном знають лише про борщ і вареники. Ніхто не знає, що таке шпундри, що існує пудря, що існують різні українські страви.

Ми, українці, не маємо української ідентичності. Тому давайте ми самі спочатку зрозуміємо, хто ми, і збудуємо свою сильну країну. І повірте, тоді ми будемо саме тією країною, у якій ви і я хочемо жити. Ви можете не їсти міністрони, фарфали, болоньєзе тощо. Проте дайте дітям, новому поколінню, змогу стати іншими, робити вибір самостійно, їсти кориснішу їжу та зробити країну кращою.

ЩО ТАКЕ «ШКОЛА»?

Сьогодні школи в Фінляндії святкують 75 років. Під час Другої світової війни, коли Фінляндія була бідною, ми проголосили, що вільна школа є для кожної людини. Я прибув з Фінляндії, з Гельсінського університету, і я тренер учительок та учителів, які навчають із першого по шостий клас, а також учителів-предметників у старшій школі. І тут в Україні, я керівник проєкту підтримки реформи української школи, як і весь Європейський Союз також підтримує ідею вивчення української як другої мови.

Довіру і контроль можна зобразити в одній картинці. Ліва сторона картинки — про контроль, а права — про довіру. Давайте пригадаємо наше буденне життя. Як часто нам трапляється ситуація з лівої сторони? Коли фокус нашої уваги зосереджений довкола того самого або, можливо, кількох персонажів, котрі поведуться не так гарно, як мають.

А тепер погляньте на праву сторону картинки. Як ви вважаєте, як почуваються ці всі хлопці та дівчата, коли ви зосереджуєте свою увагу на одному неслуху? Отже, це і є те, до чого призводить контроль.

Зображення з: <https://www.wikipedia.org/>

Арто Ваахтокарі

ПОВЕДІНКА

- Говоріть щиро.
- Демонструйте повагу.
- Вибудовуйте прозорі стосунки.
- «Правильні неправильності».
- Показуйте лояльність.

Це загальний погляд на приклади організаційної структури, в якій ідеться більше про довіру, ніж про контроль. А тепер погляньмо на шкільний рівень цієї проблеми.

ПОВЕДІНКА В ШКОЛІ

- Кажіть учнівству все як є.
- Демонструйте повагу до всіх учнів і учениць.
- Пояснюйте, що робити: приймайте рішення разом.
- Не приймайте булінг.
- Творіть спільність.

Отже, найперше: «Кажіть учнівству все як є». Будьте ввічливими, але кажіть правду. Варто демонструвати повагу до всього вашого учнівства. Не лише до тих, хто поводить себе гарно, але і до тих, хто поводить себе не дуже добре в певній ситуації. У формуванні довіри ми, учителі, маємо пояснювати все, що ми робимо. І варто пояснювати учням та ученицям, що треба приймати усі рішення разом. Можливо, вчителям не завжди вдається чи подобається саме це зробити, пояснювати: «Чому? Що? Як? З якою метою вони це роблять?». Але це саме та модель вибудовування довіри між учнівством і учительством.

Спробуйте також залучати учнів та учениць до прийняття рішень. Це дуже просто. Наприклад, у нас є дві вправи. Яку ви хочете зробити? Це перший крок. Далі — те, про що Міністерство вже багато говорить — це булінг. Якщо ви просто відходите убік — це також форма булінгу. Отже, не дозволяйте великим хлопчикам ображати маленьких хлопчиків. Прислухайтеся до жертв булінгу і обговорюйте це разом. Так ви створюєте поняття «спільності», «спільності того, що робиться разом».

ЩО ПРИХОДИТЬ НА ЗМІНУ КОНТРОЛЮ?

- Довіра приходить із відповідальністю.
- Відповідальність передбачає рефлексію.
- Рефлексія можлива за допомоги наставника.
- На зміну контролю приходить менторство.
- Контроль передбачає покарання.
- Менторство передбачає вдосконалення.

Погляньте, будь ласка, на перше твердження: «Довіра приходить із відповідальністю». Навіть якщо ви вибудовуєте ваш навчальний процес із учнями та ученицями на довірі, все одно вона приходить із відповідальністю.

І останнє: «Контроль передбачає покарання». Якщо дитина робить щось не так, але коли підґрунтям є довіра, то не може йти про покарання — передбачається вдосконалення як вашого учня або учениці, так і вас як педагога.

ЗАДЛЯ ЧОГО?

За п'ять років (не)конференції EdCamp Ukraine тема «Хороша людина. Зрошуємо в Україні» є найважчою. Найважчою з усіх. Ми з вами багато знаємо про педагогічні технології, ми з вами розуміємо, як досягти більшої ефективності в систематизації знань дітей. Учнівство треба готувати до практичного життя, вчити застосовувати знання в професійній кар'єрі і знати методи досягнення цього. Ми вже говорили про різні компетентності, фінансову грамотність, підприємливість, громадянську освіту. Але давайте поставимо собі питання: «Про що Нова українська школа», «Заради чого вся ця реформа?».

Задля чого весь цей великий рух реформи освіти в Україні? Пригадую, ми вели ці розмови про місію Нової української школи у Відкритому Університеті Майдану. Це були дуже складні часи і було страшенно холодно. Ми всі стояли на цьому холоді і говорили про те, якою має бути місія школи для сучасної України. України, яка змінилася. З того часу минуло п'ять років. Ми багато дискутували про те, куди йдемо. І сьогодні ми прийшли до такої місії Нової української школи, в якій зашито багато смислів. Проте освітяни завжди мають тримати у фокусі мету, тоді наші вітрила сповняться вітром і силою.

МІСІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Ми хочемо сформувати нову генерацію випускників, які будуть особистостями, патріотами, інноваторами, творцями і частиною інклюзивного та інноваційного суспільства освіченого загалу, в якому кожен і кожна має вільні права і можливості для розвитку свого таланту упродовж життя.

Чи може бути цілісна особистість без цінностей? Без власного ставлення? Напрацювати своє ставлення до різних подій можна, тільки якщо маєш точку опори, якщо знаєш систему ціннісної системи, в якій живеш і формуєш ці ставлення.

Для чого ми говоримо про суспільство освіченого загалу? Батьківство на сьогодні каже: «Слухайте, ця ваша система масової освіти мене не влаштовує. Я забираю дитину на домашнє навчання або віддам її в елітну школу, або кудись, де їй дадуть хорошу освіту». І у мене завжди постає зустрічне питання: «А де потім ваша дитина буде жити із цією освітою?» Вона житиме в суспільстві, де будуть працювати недоброчесні судді, непрофесійні лікарі або люди, які хочуть вас обдурити. Ви зможете захистити від цього свою дитину? Якщо ми хочемо мати високий рівень життя, щоб у нас було менше злочинності, і люди вчилися берегти довкілля, якщо хочемо дбати про своє здоров'я, не забувати про кожну дитину — ми мусимо творити суспільство освіченого загалу.

Лілія Гриневич

Зображення з: <https://www.wikipedia.org/>

СКЛАДНИКИ НУШ

Є елементи Нової української школи, які дадуть нам можливість зрощувати хорошу людину. Я хочу запропонувати п'ять таких елементів. Одного дня сталося так, що я змушена була відмовитися від своєї кар'єри видатного біохіміка, про яку я мріяла, і стала звичайною вчителькою. Як і кожного і кожну з вас, мене надихав Василь Сухомлинський. Я прошу вас замислитися над його думкою: «Пізнання дитиною світу починається з пізнання людини. А людина відкривається для дитини в образі матері, батька і вчителя». Подивіться, де стоїть учитель та вчителька. Вони стоять поруч із батьком та мамою. І тому я вважаю, що першим елементом творення хорошої людини є вчитель/-ка. Добросесні вчителі утверджують цінності, про які говорить їхня поведінка і їхнє життя. Ви можете багато моралізувати перед учнями, але якщо ви не демонструєте власний приклад, то в цьому випадку вони одразу відчують фальш. Вони бачать це, і сьогодні ми, дороге вчительство, мусимо працювати над собою. Це не значить, що ми не маємо права на помилку. Право на помилку це теж одна з цінностей, і ми маємо казати дітям: «Так, вибач, я помилився/-лася. І ти теж можеш помилятися». Але помилки існують для того, щоб ми набували досвіду, як їх виправляти. Тому вчитель або вчителька доводять власними вчинками прагнення до добра, що свідчить про те, що треба бути щирим щодо критики.

Я народилася і виросла в сім'ї вчителів. Окрім батьків, мої бабуся з дідусем також учителювали. Мама й до сьогодні дає мені поради, що краще робити в системі освіти. Ці люди сформували в мені стрижневу систему координат — мою систему цінностей. Ми фізично не можемо зростити хорошу людину без взаємодії з батьками. І тому педагогіка партнерства, що є однією зі стрижневих ідей Нової української школи, нам надзвичайно потрібна.

Як взаємодіяти з батьками? Дорогі колеги, не гнівайтесь, але я просто скажу гірку правду, яку зараз спостерігаю. Сьогодні дуже часто вчительство і батьківство перетворилися на ворогуючі табори, і коли я чую «спілкування» батьків і вчителів, мені хочеться вигукнути: «Схаменіться! Тут є хтось дорослий у цій кімнаті?» І це свідчить про те, що нам потрібно зараз дуже серйозно попрацювати. Як ми можемо налагоджувати цивілізовані відносини взаєморозуміння з учителями і батьками заради Хорошої Людини, заради зростання їхньої дитини? І хочу повідомити, що спільно з громадською організацією «SMART-освіта» ми підготували меморандум між батьківством і вчительством та пропонуємо школам ці правила взаєморозуміння адаптувати так, як вони захочуть, і домовитися з батьками про те, як вирішувати конфліктні ситуації.

ХОРОША ЛЮДИНА НОВОГО ПОКОЛІННЯ

У мене була нагода спілкуватися з дуже цікавими дітьми. Це переможці великої кількості міжнародних олімпіад і міжнародних конкурсів — діти, які є в Малій Академії наук, і ті діти, які приїхали з конкурсу геніїв і одержали перемогу. Ми говорили про те, як має змінитися школа. Знаєте, що вони сказали, чого найбільше не вистачає українській школі? Вони сказали, що їм не вистачає діалогу. Починаючи з того, що не вчать, як захищати свою позицію, як її формувати і висловлювати. А головне, ніхто не зацікавлений позицією вчителя. Діти кажуть: «Нас ніхто в школі не хоче слухати. Хочуть, щоб ми слухали і просто виконували». Вони вважають це найбільшим недоліком школи. І тому я хочу запропонувати третій елемент — діалог.

Ми мусимо розмовляти, тому що саме завдяки діалогу ми починаємо бачити потреби й інтереси іншої людини. Ми можемо продемонструвати власну позицію. Так народжується відчуття необхідності налаштування своїх струн у тональності струн іншої людини.

Одні з надзвичайно важливих навичок будь-якої людини — м'які навички, які мають на меті відчуття іншого/-ої. М'які навички — для тих, хто більше думає про знання. Хочу сказати, що за посвідченнями Гарварду і Стенфордського університетів в кар'єрі вони мають значення на 75%. А тверді навички — те, що просто називаємо знаннями, для кар'єрного зростання мають значення лише на 15%.

Знаєте, дуже важливим елементом є досвід, досвід безперервної практики, коли ви впроваджуєте те, про що ви говорите в житті. Це і є четвертий елемент. А для цього нам необхідно вивести дітей з класів. Для цього їм потрібен їхній соціальний досвід. Я щиро вірю, що коли Нова українська школа дедалі більше та масштабніше заходитиме в старшу школу, у нас з'явиться практика волонтерства. І я мрію, щоб ми враховували, коли оцінюємо успішність дитини, не лише навчальні предметні результати, а й результати розвитку особистості та їхньої соціальної діяльності, коли вони допомагають, щось роблять заради інших людей.

І нарешті. Як мамі двох дітей мені завжди дуже болить за них, тому що ти добре знаєш усі їхні сильні сторони і всі їхні вразливі сторони... Я бачила скільки часу вони втрачають просто на запам'ятовування часто непотрібних знань, які точно потім можна забути, але цей навчальний час можна було використати на інше. Власне на становлення їхнього характеру, на те, як виробити їхнє ставлення до проблем, життєву стійкість, ніколи не пасувати ні перед чим і дати їм натхнення.

Василь Сухомлинський ще за життя казав: «У наших школах не повинно бути нещасливих дітей, душу яких гнітить думка, що вони ні на що не здатні. Успіх у навчанні — основне джерело внутрішніх сил дитини». Як він був правий тоді, і як його слова правдиві сьогодні. Збудуємо школу, де наші діти черпатимуть джерело внутрішніх сил, школу для громадян та громадян, які зможуть бути щасливими, які збудують щасливу Україну.

Яков Хехт

ПОЧАТОК ПЕРЕД ПОЧАТКОМ

Моя освітня історія починається з того моменту, як я був студентом. Дякуючи школі, я вмів читати й писати. І коли я пішов зі школи, вирішив, що я маю побудувати школу, яка відповідатиме критеріям нашої сучасної спільноти. Мені знадобилося десять років для того, щоб побудувати цю школу, і зараз ви можете її бачити. Це школа в Ізраїлі у місті Хадера, це невелике місто розташоване між Тель-Авівом і Хайфою. Ця школа — для дітей від 4 до 18 років.

Люди запитують, чому ми вирішили заснувати демократичну школу, але ж усі школи є демократичними? Усі ті країни, які я знаю, що називають демократичними, зазвичай мають традиційну шкільну систему, яка готує дітей до життя не в демократичному суспільстві. Учителі та вчительки з ранку до вечора кажуть дітям що робити, і це — не показник демократії. Адже так не має бути, що ми постійно кажемо дітям що робити, і на момент, коли їм виповнюється 18 років, — ми так оп! — і роби, що хочеш. Я вважаю, що вони мусять жити в демократичному суспільстві починаючи з 4 років.

У нашій демократичній школі є два основні принципи: студент/-ка вибирають самі, що вони хочуть вивчати, як вони хочуть це вивчати і з ким вони хочуть це вивчати. На сьогодні в нашій школі вчиться 600 студентів і студенток, і троє з них мають різний навчальний план.

Щотижня в нас відбуваються збори парламенту, де бере участь студентство, вчительство і батьківство. Тому демократична школа змішує не лише вік, а й покоління. Коли ми приймаємо певні рішення, ми формуємо комітети, які їх упроваджують.

Сьогодні в нас є 2 500 шкіл у 60 країнах по всьому світу. І в серпні наша міжнародна конференція відбудеться в Україні. Представники понад 60 країн прийдуть до вашої країни для того, аби розповісти про демократичну школу.

НОВА ШКОЛА ДЛЯ НОВОЇ ЛЮДИНИ

Я хочу вам показати, що таке демократична школа. Це всі знання, що існують в освіті, це ми. Усі ми різні і з вірою, що ми були створені Богом. Із вірою, що нас створила природа. Неважливо, хто нас створив, важливо те, що нас створили різними. Уявіть собі, якби нас зробили однаковими, і ми всі були такими,

Зображення з: <https://www.wikipedia.org/>

як я. Це було б так нудно. Я вважаю, що найпрекрасніша річ, що існує в житті, що ми різні.

Але під час індустріалізації щось пішло не так. Було створено дуже багато фабрик. І одна з них покликана на створення нас усіх однаковими. Ця фабрика — школа. Ми почали групувати дітей однакового віку з однаковими вчителями та вчительками, щоб усі були однаковими... Вони кажуть, що це «музика», але це не та музика, що нам потрібна всередині. «Ми не того розміру», — кажемо ми. «Залазьте всередину». І всі ми всередині. Так виглядають наші школи сьогодні. Це катастрофа як для вчительства, так і для учнівства. Ми різні, ми не однакові.

Якщо ми подивимося вище, то ми побачимо, що це не коробка, це піраміда. Успішні студенти та студентки знаходяться на вершині піраміди, а менш успішні — у нижній частині. Це найбільша брехня освіти. Адже ті люди, хто не є успішними в цій піраміді, можуть бути прекрасними експертами та експертками в чомусь ще, і вони є частиною піраміди.

Що ми робимо в демократичній школі? Ми витягуємо людей із цієї піраміди та допомагаємо їм знайти місце, в якому вони є експертами та експертками. Це дає багато енергії, вони починають вірити в себе. Найкраще рішення в житті — це знайти саме те місце, де є мотивація та пристрасть, вони допомагають створити майбутню громаду однодумців. Це саме те місце, до якого ми маємо прагнути. Це є проблемою освіти, і вона дуже дорога. Багато є вчителів і вчительок, які навчали різним дисциплінам. Але ми знайшли рішення і це щось дійсно велике, що можна згуртувати для спільної мети. Для цього ми використовуємо онлайн-навчання. Але якщо для онлайн-навчання використовувати комп'ютери, ми зможемо допомогти дітям навчати одне одного.

Створивши ідею *classroom 2.0*, ми запровадили лише два правила:

- кожен студент/-ка є вчителем/-ою, і вони навчають одне одного;
- є лише загальна мета, не індивідуальна.

Аналізуючи лише середню оцінку в класі, ми маємо можливість подивитися на зворотний зв'язок усього учнівства, не індивідуально. І найбільше досягнення МООС (*massive open online course*) — його безкоштовність. І що ми робимо? Ми беремо МООС, і діти навчають одне одного, що призводить до дуже вражаючих результатів — 88%.

Тепер ми можемо створити школи, де діти самі вирішують, що вони хочуть вивчати, безкоштовно.

Діти використовують лептоп, щоб вивчати програми різних університетів. Вони бачать матеріал у своєму комп'ютері і кожен та кожна зі студентства мають картки: зелену, жовту і червону. Якщо ти розумієш, про що йшлося, і можеш навчати інших — піднімаєш зелену. Якщо ти не розумієш матеріалу — піднімаєш червону. І потім усі навчають одне одного, поки всі не піднімуть зелену картку.

Ми прагнемо, щоб учениці й учні із США, Японії, країн Європи могли навчати одне одного.

ДОСИТЬ ТАК
НАВЧАТИСЬ!

МИ САМІ
ВИРІШУЄМО,
ЩО І ЯК ВИВЧАТИ

Тарас Тополя

■ Я ВЖЕ ДАВНО ВИРІС, АЛЕ ТАК НІЧОГО І НЕ ЗРОЗУМІВ

Ще за шкільних часів мені не подобалося, що з нами, учнями та ученицями, говорили нечесно. Тобто діти, уже починаючи з 5—6 років, а, можливо, навіть і раніше, починають усвідомлювати себе як частину суспільства. Проявляється певна аналітика всередині, яка відсікає нещирість, нечесність. Це саме той випадок, коли батьківство та вчительство говорять одне, а діють по-іншому, не пояснюючи власних дій. І кажуть: «Я дорослий/-а — я знаю краще, ти виростеш — усе зрозумієш». Це перший дитячий перелом. Потім ці подвійні стандарти, що беруть своє коріння з родини, нав'язуються в школі.

Це нечесно. Чому? Тому що, будучи учнем, я не розумів, для чого мені тригонометрія. І запитуючи про це в мами (*примітка ред.* — вчителька математики), я отримував відповідь: «Це тобі потрібно буде». І виходить, що вона зі мною була нечесною, тому що в результаті, це мені не знадобилося в дорослому житті. Дорослі казали мені, що ці знання розвивають мій розум, нейронні зв'язки тощо. Та постало інше запитання: навіщо мені розвивати нейронні зв'язки в тій сфері, яка мені нецікава, не потрібна, де я не бачу прикладного рішення цих знань. Чому не розвиватися в тій сфері, яка цікава дитині? Це ж правильно. Якщо знайти точку пристрасті в дитині, точку азарту і почати розвивати нейронні зв'язки — оце дійсно в геометричній прогресії збільшуватиметься коефіцієнт її корисної дії.

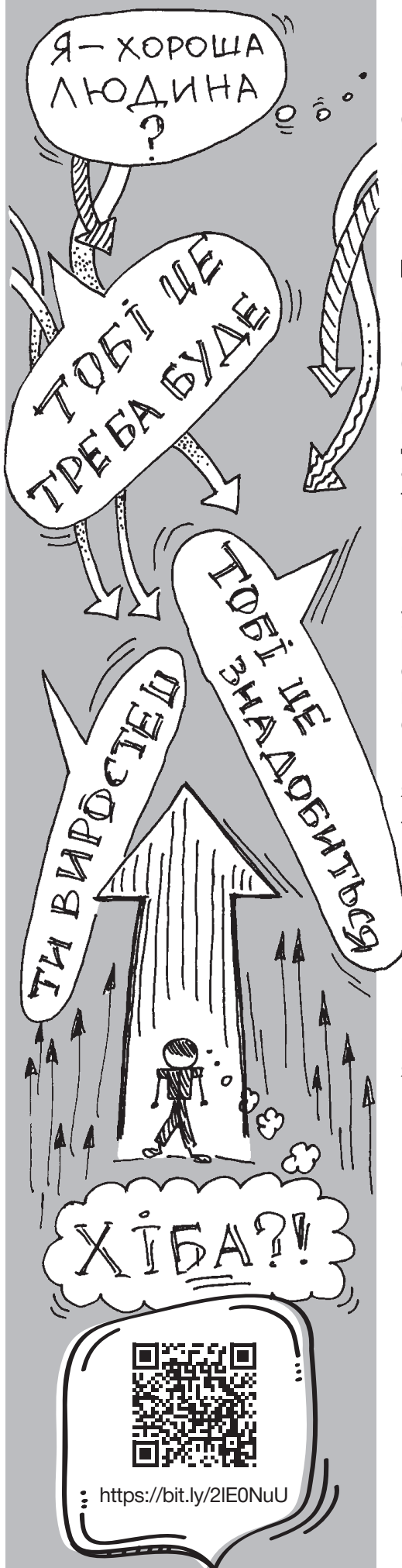
Наприклад, коли я підписую певні фінансові договори, я хочу, щоб мої статки збільшувалися в геометричній прогресії, а не в арифметичній.

Перший мій акцент. Єдиний вичерпний ресурс — це час. І кожна хвилина, кожна секунда дитячого життя, а особливо моменти всмоктування розвитку — це дорогоцінний час. І от із 10 років навчання 360 днів треба помножити на 10. Із них, можливо, відсотків 30 мені знадобилося в майбутньому. А інший час у мене вкрали тим, що програмували мене інформацією, яка не знадобилася.

Чому? Тому що мене обманювали. Мені казали: «Ти виростеш і це тобі знадобиться». Я з 5-го класу починав запитувати себе: «Навіщо мені це все?». От я, наприклад, із 6 років займався скрипкою. Навчався в школі, грав в ансамблі, займався футболом. І я не розумів, коли мені вчитель/-ка казав/-ла: «Ти виростеш, зрозумієш, навіщо тобі валентність». Добре, комусь це знадобиться, проте мені не знадобилося.

Ще один приклад із життя. У нашій школі на заняттях із фізичної культури велику увагу приділяли футболу. І мене випускали грати в футбол у захисті, оскільки я клишоногий. Нападаючий з мене ніякий — я не влучав у ворота, коли бив по м'ячу — завжди виходило вліво-вправо. Тому мене випускали грати в захисті, аби я, не самовільно, ніби стріляв гравцем по ногах, і вони не добігали до воріт. Учителю

Зображення з: <https://www.wikipedia.org/>

фізкультури використовував мене як утилітарну зброю, інакше наша шкільна команда з футболу програвала команді суперників. Але це нечесно, бо я цей час міг витратити із більшою користю. Але мені цього ніхто не пропонував і не запитував.

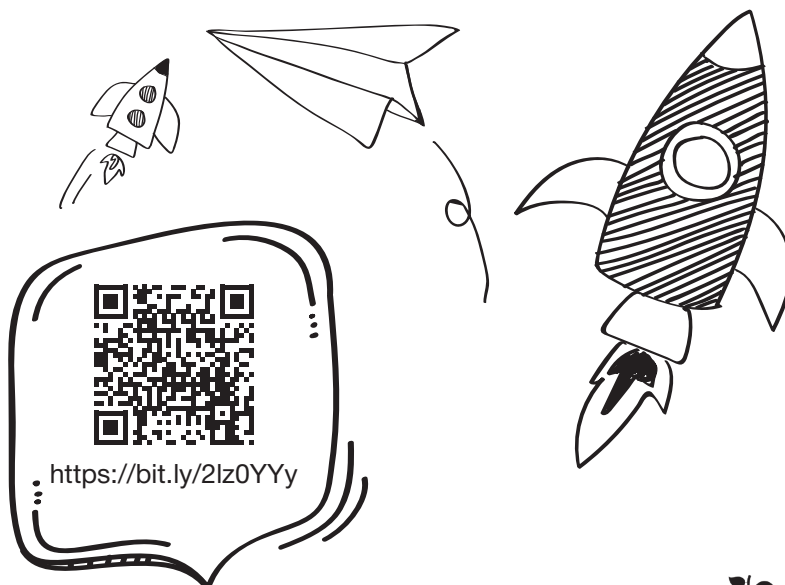
ВІД «Я» ДО «МИ»

Людина — тотальний егоїст. Це запрограмований код у нашій природі. Ми годуємо егоїстів програмами співіснування, максимально ефективними на цьому етапі розвитку суспільства. Одна з них — це ділитися і віддавати. Тому що, якщо ти цього не робиш — ти програєш. Тобто суспільство показало, що ділитися і віддавати від «я» до «ми» корисно або в тактичній, або в стратегічній перспективі. І коли ми усвідомимо, що нам треба виховувати маленьких егоїстів і робити з них альтруїстів, ми зрозуміємо, що для егоїзму найбільшим ременем є азарт, пристрасть і розуміння результату, який він отримує вже зараз.

І тому, виходячи з цього, звертаючись до вас, я дуже прошу — усвідомлюйте це і розумійте, що найбільш ефективним інструментом у вихованні і в освіті є азарт, особливо для дітей. І ця енергія, коли вони бачать результат, готові рухатися і відчують його вже зараз, а не колись там, — це буде найпотужніша сила, яка рухатиме вперед.

У сучасному світі ми повинні навчити маленьких егоїстів, якими ми всі колись були і зараз залишаємося так само великими егоїстами, тільки які вже знають, як треба робити так, щоб досягти успіху в колоборації з іншими людьми. Учити маленьких егоїстів об'єднуватися, кооперуватися заради результату. Зараз у нас суспільство фрілансерів, яких потрібно вчити об'єднуватися і створювати щось нове: із «я» — «ми».

Для мене хороша людина — це та, яка пріоритетом ставить не «моя вигода», «я», а навчена ставити пріоритетом вигоду «ми». Ми — суспільство, певне об'єднання людей. У кожного і кожної масштаб мислення різний і світ різний. Людина, яка «ми» ставить перед «я», — хороша людина.

Шануємо українське!

Квест-подорож Україною

На національній події EdCamp Ukraine 2019 було представлено наймасштабніший цифровий квест Україною та чеснотами людини, підготований та впроваджений Видавничою групою «Шкільний світ». Учасники/-ці (не)конференції об'єднувалися у команди, розв'язували завдання, дізнавалися нове та заводили цікаві знайомства. А коли це все має підґрунття захопливої гри, то чому б і не зіграти? Національна цьогорічна подія дала поштовх та стимул нагадати учасникам і учасницям EdCamp Ukraine 2019, що наша країна найдивовижніша, і саме в ній зростають хороші люди!

* Web-ресурс активний до 01.10.2020.

ВСЕСВІТ БЕЗМЕЖНИЙ

Нарешті людство отримало підтвердження життя за межами нашої планети. Позапланетний розум володіє величезним обсягом знань і прагне передати їх людству. Для цієї місії вони вирішили вибрати наймиліший куточок планети Земля. Прибульці довго спостерігали за планетою, прагнучи знайти країну, у якій усе прекрасне: чудова природа, добрі люди, красиві міста та багаті селища.

І нарешті вони побачили край, у якому під блакитним покривалом приховувалися золоті поля, де в зелені утопали села, а у височінь тягнулися гірські вершини та куполи церков, край, у якому вечірню тишу порушували лише мелодійні пташині співи та хвилі могутніх річок. І люди в тому краю були привітними та працьовитими.

Мешканці далекої планети одразу закохалися в цей край, тож вирішили передати всю свою мудрість, усі свої знання жителям країни, що як той птах розправила крила й літала над морями. Однак обраними мали стати не всі, а лише гідні. Тож перш ніж розкрити таємницю всесвітнього буття, інопланетний розум вирішив перевірити, чи гідні мешканці чудової країни тих знань, чи розуміють і шанують вони свою країну, чи цінують усі ті багатства, якими володіють, й обрати з-поміж них найкращих.

Для цього було запропоновано здійснити віртуальну квест-подорож своєю країною, аби, пройшовши всі випробування, відкрити розум для вищих знань, промовивши заповітні слова.

Ви готові довести, що є обраними? Тоді уважно ознайомтеся з правилами квест-подорожі на с. 42.

Шукайте зображення країни, що розправила крила. Першу підказку знайдете на кінчику крила, що спрямоване на захід, і пригадайте рік проголошення незалежності країни.

ПОПЕРЕДНЯ ВЧИТЕЛЬСЬКА ПІДГОТОВКА

Перед початком квесту необхідно зробити ксерокопію та повісити на видному місці в аудиторії, де проводитиметься квест, карту України із QR-кодами. На кожну особу необхідно роздрукувати стартову сторінку квесту (або розмістити QR-код виходу на стартову сторінку в доступному для всіх учасників/-иць місці). Бажано віддати перевагу індивідуальному стартовому листку, оскільки індивідуальний старт дасть усім можливість почати квест без затримки та черг на сканування коду.

МЕТА КВЕСТУ:

- збагатити знання учнівства про свою Батьківщину;
- ознайомити з визначними місцями різних регіонів України;
- поглибити знання про історію, культуру та географію рідного краю;
- формувати пізнавальний інтерес до вивчення шкільних предметів;
- виховувати патріотизм та любов до своєї держави.

ОБЛАДНАННЯ

Смартфони учасниць/-ків квесту, QR-код для виходу на стартову сторінку квесту або роздрукована стартова сторінка для кожної особи (с. 42), карта України із QR-кодами (додаток 1 на с. 44—45), бланк із тестовими завданнями (додаток 3 на с. 47), роздруковані інформаційні картки про різні регіони України (додаток 4 на с. 49), годинник для фіксації часу, турнірна таблиця (додаток 2 на с. 46).

МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ

Географія, історія України, краєзнавство, українська мова та література.

ТИП КВЕСТУ

QR-квест, індивідуальний, пізнавально-пошуковий.

ТРИВАЛІСТЬ КВЕСТУ

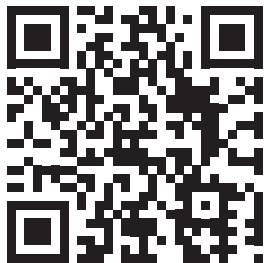
90 хв

ПРАВИЛА КВЕСТ-ПОДОРОЖІ

У межах квесту ви відвідаєте 25 чарівних куточків нашої держави, ознайомитеся із пам'ятками природи та архітектури, дізнаєтеся нові цікаві факти.

Квест — не лише милування природою, а й виконання обов'язкових завдань. Для цього вам доведеться бути спостережливими та уважними. Кожна деталь має значення. Кожна цифра чи буква може бути ключем до розгадки.

Подорожуючи кожним містом, ви отримаєте підказку для пошуку заповітних слів. Аби продовжити подорож іншим містом, необхідно знайти пароль, який відкриє наступний пункт. І пам'ятайте, успіх вашої подорожі залежить від умінь тримати в секреті свої відкриття.

<http://www.osvitaua.com/kv-edcamp/>

УВАГА!

Вихід на стартову сторінку квесту

КОРОТКИЙ ОПИС ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ КВЕСТУ

■ Учні й учениці отримують стартову сторінку квесту та сканують перший QR-код. На стартовій сторінці знайомляться із легендою квесту та правилами.

■ Унизу стартової сторінки міститься перша підказка для подальших пошуків.

■ Подальше проходження квесту пов'язане із скануванням QR-кодів, розміщених на карті України, ознайомленням із зазначеною на сайті інформацією та виконанням завдань підказки. Квест має чітко визначену послідовність проходження локацій, тож хаотичне сканування QR-кодів лише заплутає учасників/-иць та призведе до втрати часу.

■ Кожна сторінка, що прихована за QR-кодом, окрім стартової, відкривається лише після введення пароля. Пароль для кожної сторінки є індивідуальним та криється у завданні підказки попереднього пункту квест-маршруту.

■ QR-код, що сканується останнім, містить інформацію про столицю України. Остання підказка говорить про виконання тестового завдання. Бланки із тестовими завданнями видає педагог після того, як учень/учениця продемонструє відкриту вебсторінку квесту про Київ.

■ Виконання тестового завдання теж входить в обов'язкову програму квесту, тож особа завершує квест, коли здасть виконане тестове завдання.

■ Оцінювання квесту може бути здійснено так: 25 локацій квесту — 25 балів; бонусні бали за швидкість залежно від кількості учасників/-ць (якщо в квесті беруть участь 25 осіб, 25 балів отримує особа, яка фінішує першою і відповідно 1 бал — хто приходить останнім/-ою); тестові бали — по одному за кожну правильну відповідь (максимум 16 балів).

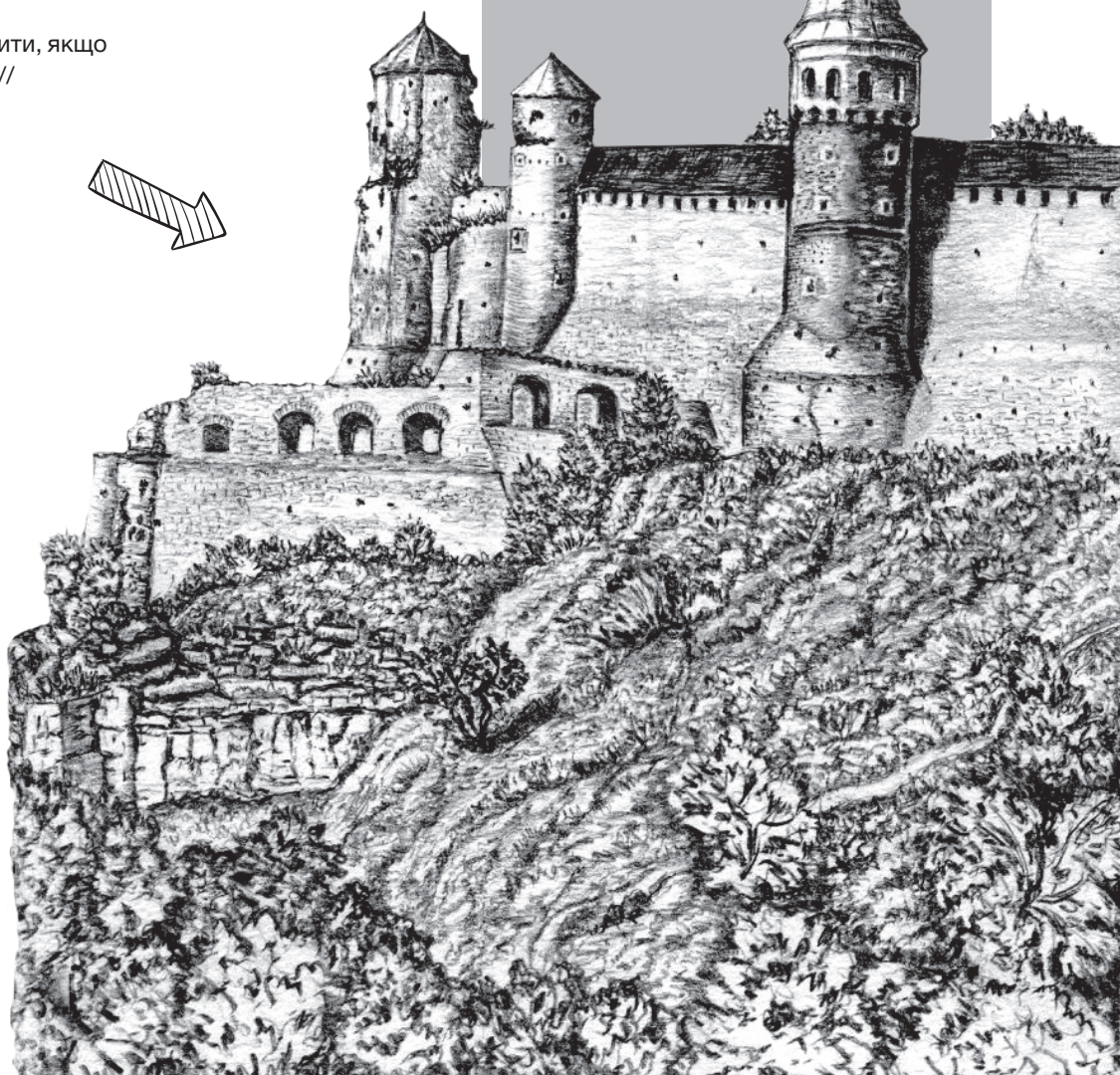
■ Учасники, які з певних причин так і не встигли пройти квест до кінця, після завершення 90 хв мають продемонструвати вебсторінку, на якій вони зупинилися. Оцінка їхньої діяльності — кількість локацій, які вони встигли пройти.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. «Маленький Париж»: цікаві факти про Чернівці. URL: <https://bitly su/hDTuT> (дата звернення: 11.07.2019).
2. 10 фактов про Черкасы, которых вы могли не знать. URL: <https://bitly su/Vc6nD> (дата звернення: 11.07.2019).
3. 12 цікавих фактів про Черкаси, які мало хто знає. URL: <https://bitly su/GZCT2> (дата звернення: 11.07.2019).
4. 14 визначних пам'яток Вінниці. Що варто побачити. URL: <https://bitly su/pGsA3> (дата звернення: 11.07.2019).
5. 16 місць, які варто відвідати у Запоріжжі. URL: <https://bitly su/10zID9> (дата звернення: 11.07.2019).
6. 20 цікавих фактів про Крим і незабутній відпочинок на півострові. URL: <https://bitly su/MDYCbVb> (дата звернення: 11.07.2019).
7. 33 цікаві факти про сучасний Львів. URL: <https://bitly su/zdyfNpO> (дата звернення: 11.07.2019).

8. Десять цікавих фактів про Тернопіль. URL: <https://bitly su/INB9YXF> (дата звернення: 11.07.2019).
9. Запоріжжя. URL: <https://bitly su/Tunh5ZSd> (дата звернення: 11.07.2019).
10. Красива і дивовижна Полтава. URL: <http://myplanet.com.ua/?p=10440> (дата звернення: 11.07.2019).
11. Кропивницький. URL: <https://bitly su/AnHsC> (дата звернення: 11.07.2019).
12. Мандруємо Україною. URL: <https://ukrmandry.com.ua/> (дата звернення: 11.07.2019).
13. Моє місто Черкаси. URL: <http://my-cherkassy.blogspot.com/> (дата звернення: 11.07.2019).
14. П'ять маловідомих фактів про Хмельницький. URL: <https://bitly su/Wt3y> (дата звернення: 11.07.2019).
15. Суми. Історія міста. URL: <https://bitly su/d29Zb1V> (дата звернення: 11.07.2019).
16. ТОП-10 місць, які варто відвідати в Сумах. URL: <https://bitly su/74qJJgl> (дата звернення: 11.07.2019).
17. ТОП-5 цікавих фактів про Сумщину. URL: <https://bitly su/xsokqt> (дата звернення: 11.07.2019).
18. Цікаві факти про Дніпро. URL: <https://cikavo.net/cikavi-fakti-pro-dnipro/> (дата звернення: 11.07.2019).
19. Цікаві факти про Івано-Франківськ. URL: <https://bitly su/cs5DHDxY> (дата звернення: 11.07.2019).
20. Цікаві факти про Одесу. URL: <https://bitly su/Q0T7S9cC> (дата звернення: 11.07.2019).
21. Цікаві факти про Черкаси, які ви могли не знати. URL: <https://bitly su/lhOEYvpB> (дата звернення: 11.07.2019).
22. Цікаві факти про Чернігів. URL: <https://bitly su/th5YwE> (дата звернення: 11.07.2019).
23. Що треба обов'язково побачити, якщо ви вперше в Сумах? URL: <https://bitly su/IYYg> (дата звернення: 11.07.2019).

**Світлана
ДМИТРЕНКО,**
редактор

Додаток 1

КАРТА УКРАЇНИ ІЗ QR-КОДАМИ

Додаток 2

ТУРНІРНА ТАБЛИЦЯ

№	ПІБ учасників/ учасниць	Бали за проходження локацій квесту	Бонусні бали за швидкість	Тестові бали	Підсумок
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

Додаток 3

ЯК ДОБРЕ ВИ ЗНАЄТЕ УКРАЇНУ? ТЕСТ

1. Коли в Україні вперше відсвяткували День незалежності?

- ☐ 17 липня 1991 року
- ☐ 24 серпня 1991 року
- ☐ 1 грудня 1991 року
- ☐ 18 червня 1991 року

2. Скільки прем'єр-міністрів змінила Україна за 27 років незалежності?

- ☐ Двадцять
- ☐ Вісім
- ☐ Тринадцять
- ☐ Чотирнадцять

3. У якій області розташовано «Українську Сахару» — найбільшу пустелю в Європі?

- ☐ Житомирська
- ☐ Херсонська
- ☐ Чернівецька
- ☐ Волинська

4. Які були перші слова Голови Верховної Ради Олександра Мороза після прийняття Конституції?

- ☐ «Слава Україні!»
- ☐ «Є Конституція!»
- ☐ «Щастя й удачі всім українським донькам й синам!»
- ☐ «Браво!»

5. У якому містечку України розташовано географічний центр Європи?

- ☐ Благодатне (Волинська область)
- ☐ Воловець (Закарпатська область)
- ☐ Рахів (Закарпатська область)
- ☐ Степногірськ (Запорізька область)

6. На якому місці українська мова в переліку найкрасивіших мов світу?

- ☐ На п'ятому
- ☐ На шістнадцятому
- ☐ На двадцять четвертому
- ☐ На третьому

7. Яка найбільш вживана літера в українському алфавіті?

- ☐ «К»
- ☐ «П»
- ☐ «А»
- ☐ «Ч»

8. Скільки українських вулиць перейменовано в межах декомунізації?

- ☐ Сімнадцять тисяч
- ☐ Тринадцять тисяч
- ☐ Дев'ять тисяч
- ☐ Одинадцять тисяч

9. У якому американському штаті офіційно відзначають День незалежності України?

- ☐ Мінесота
- ☐ Техас
- ☐ Невада
- ☐ Флорида

10. У якій області найбільше підтримували незалежність України?

- ☐ Черкаський
- ☐ Львівський
- ☐ Івано-Франківський
- ☐ Тернопільський

11. Одним із державних символів кожної країни є гімн. А ким був автор музики нашого гімну Михайло Вербицький?

- ☐ Священником
- ☐ Намазувальником сірникових коробок
- ☐ Варником шубного клаптя
- ☐ Агрономом

12. У 1994 році з'являються українські паспорти. Якими вони були?

- ☐ Як зараз, із синьою обкладинкою і тризубом
- ☐ Із зеленою обкладинкою
- ☐ Тимчасове посвідчення на аркуші А4 з печаткою
- ☐ Із червоною обкладинкою

13. В якому виді спорту незалежна Україна має найбільше олімпійських нагород (зокрема і золотих)?

- ☐ Плавання
- ☐ Боротьба
- ☐ Важка атлетика
- ☐ Спортивна гімнастика

14. Скільки разів Україна вигравала Євробачення?

- ☐ Два
- ☐ Один
- ☐ Чотири
- ☐ Три

* Повна версія тесту на сайті: <https://petropavlivka.city/play/test/5301/yak-dobre-vi-znaete-ukrainu-test>

Закінчення

ВІДПОВІДІ:

1. З 24 серпня 1991 року почалася історія вільної України.
2. Україна змінила 14 прем'єр-міністрів за 27 років незалежності.
3. Найбільша в Європі пустеля — Олешківські піски. Площа пісків, які охоплюють території кількох районів Херсонської області, — понад 160 тисяч гектарів, що робить їх найбільшою пустелею Європи. Олешківські піски можна навіть побачити з космосу.
4. Перші слова голови Верховної Ради Олександра Мороза були такі: «Є Конституція!».
5. В оточенні мальовничих Карпат знаходиться географічний центр Європи у містечку Рахів.
6. Українську мову визнали третьою найкрасивішою мовою у світі після французької та перської за такими критеріями, як фонетика, лексика, фразеологія і побудова речень.
7. Літера «П». Також на цю літеру починається найбільша кількість слів. Тоді ж як найрідше вживаною літерою українського алфавіту є «Ф».
8. В Україні перейменували одинадцять тисяч вулиць, причому 10,5 тисячі — у зв'язку з декомунізацією.
9. Офіційно відзначається День незалежності України у штаті Міннесота. Губернатор Марк Дейтон офіційно проголосив 24 серпня Днем незалежності України у штаті Міннесота та відзначав, що винахідливий дух, багата культура та спадщина, віддана робота українсько-американських громадян принесли надзвичайну користь штату Міннесота та Сполученим Штатам Америки.
10. Найбільша підтримка незалежності України була у Тернопільській області (98,67%).
11. Автор музики нашого гімну був священником. А ще він писав музику до вистав і грав у театрі!
12. Паспорт зразка 1994 року був зшитю книжечкою розміром 88 x 125 міліметрів, яка складалася з 32 (64 або 96) сторінок. Обкладинка була червоного кольору. Всі сторінки паспорта пронумеровано і на кожній з них зображено Державний Герб, зроблено напис «Україна».
13. Українська національна олімпійська команда виборола 115 медалей на літніх Олімпіадах і 7 медалей на зимових Олімпіадах. Найуспішніше вона виступила у спортивній гімнастиці.
14. Україна здебільшого була гідно представлена на конкурсі, а вигравала Євробачення два рази. Перший раз 2004 року конкурс виграла співачка Руслана. Другий раз перемогу здобула співачка Джамала 2016 року. Тому в травні 2017 року конкурс проходив у Києві.

Додаток 4

ІНФОРМАЦІЙНІ КАРТКИ

ВІННИЦЯ

Географічно саме Вінницька область є центром України. До речі, це єдиний регіон України, який має кордони одразу із сімома областями нашої держави та одного іноземного сусіда — Молдову. В 1991 році Вінниця була 3 містом в Україні, на площі якого підняли синьо-жовтий прапор, коли країна отримала незалежність.

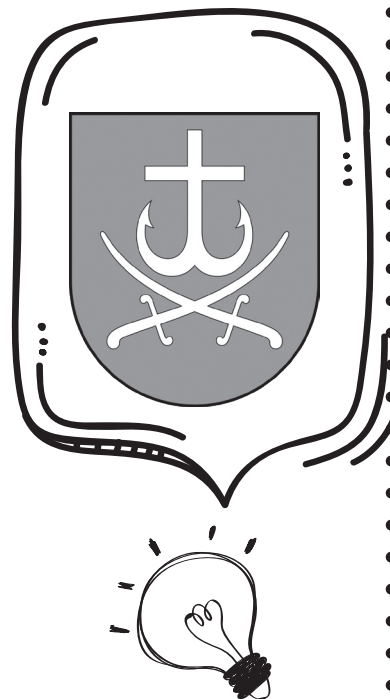
Мало хто знає, що Вінниці навіть пощастило бути столицею України, щоправда лише 29 днів (з 2 лютого по 2 березня 1919 р.).

У 2013 році Вінниця стала містом з найкращим рівнем життя по Україні — за версією видання «Фокус».

І, звісно, не можна не згадати про візитну картку Вінниці — єдиний у країні плавучий фонтан «ROSHEN». У Європі він також найбільший. Його унікальність в «зимувальних технологіях», завдяки яким на зиму фонтан занурюється під лід.

ПІДКАЗКА

Помилувавшись фонтаном, пливемо далі за течією Південного Бугу аж до моря. Аби й далі дізнаватися цікаві факти про міста України, необхідно знати протяжність Південного Бугу.

ДНІПРО

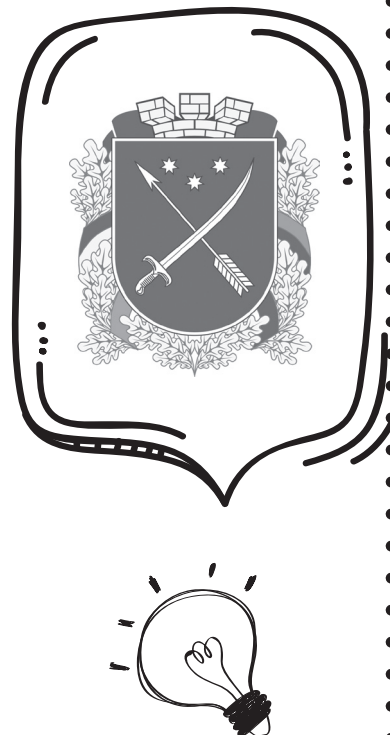
Це місто не просто тезка найбільшої річки України, його по праву можна назвати перлиною Борисфену. Саме в Дніпрі найбільша набережна в Європі — 23 км. Та не лише протяжністю набережної хваляться дніпряни, а й найдовшим житловим будинком в Україні — дев'ятиповерхівкою на проспекті Героїв, що її в народі звуть «Китайською стіною». Уздовж цього будинку розташовано аж дві тролейбусні зупинки одного маршруту! Милує око й найбільший арокний міст у Європі — Мерефо-Херсонський — перший залізобетонний міст у світі.

Дніпро — місто контрастів. Поряд із найдовшими пам'ятками можна відзначити й найкоротшу лінію метрополітену, усього лиш 7,8 км, 6 станцій. Шанувальники музейних експозицій неодмінно відзначать найстарішу та найбільшу колекцію «Кам'яних баб» в історичному музеї міста. А ще в цьому місті найбільший у світі єврейський центр «Менора».

ПІДКАЗКА

Неподалік від Дніпра є місто, де, приборкуючи силу могутньої річки, отримують енергію. Завітайте туди.

Це регіон козацької слави. Тож вшануйте їх звичаї та пригадайте рік руйнування Січі за наказом Катерини II.

Продовження

ДОНЕЦЬК

Ви знаєте, що Донецьк розташований на 37 меридіані, який іноді називають віссю столиць? Він проходить через Дамаск (Сирія), Ад-діс-Абебу (Ефіопія), Найробі (Кенія), ну і, звичайно, через Донецьк — столицю Донбасу! У 1970 році ЮНЕСКО присвоїло Донецьку звання «Місто мільйона троянд» як найзеленішому промислового місту Європи.

У Донецьку дуже глибокі шахти. Вугільні пласти розробляють на глибині понад 1700 метрів. Найбільше свято Донецька — День міста — відзначають саме в День шахтаря.

Ще одна риса, що стала характерною для Донецька — розвиток ковальської майстерності. Згадати хоча б символ Донбасу — Пальму Мерцалова (вірніше, її точну копію, виконану місцевими майстрами), яка всім своїм виглядом акцентує увагу на головних галузях промисловості регіону — гірничодобувної (пальма стоїть на пласті вугілля), металургійної (вона з металу) і хімічної.

ПІДКАЗКА

Забруднившись і спітнівши в шахтах, напевно, ніхто не відмовиться від відпочинку на морському узбережжі. У якій приморській області ми ще не були? Аби не лежати весь час під палким сонцем, відвідайте біосферний заповідник. Знаєте його площу? (Заокругліть число до цілого).

ЖИТОМИР

Житомир — одне з найстаріших міст України. Воно виникло як портове торгове місто на берегах Тетерева. За часів його заснування річка Тетерів була судохідною і по ній пролягав торговий шлях греків. Через Житомир проходить найстаріший та найдовший торговий шлях — Via Regia, або «Королівський шлях». Він об'єднує вісім європейських країн та існує вже понад 2 тис. років. Шлях починається в Іспанії, проходить через Європу до України, через Львів — на Житомир і далі. Багато сторіч цим шляхом ходили торговці, митці та студенти, поширюючи світом культурні та фольклорні надбання.

Житомир був третім містом України, у якому з'явився трамвай. Спочатку він був вантажним, та за десятки років цей вид транспорту став таким популярним, що в Житомирі діяло 5 трамвайних маршрутів. На жаль, з 1955 року для уникнення дублювання тролейбусних маршрутів залишили лише маршрут № 5, який зараз є єдиним і не має офіційної нумерації.

ПІДКАЗКА

Подорож майже закінчилася. Залишилося відвідати лиш столицю суверенної, незалежної держави. До речі, скільки років країна вже є незалежною?

Продовження

ЗАПОРІЖЖЯ

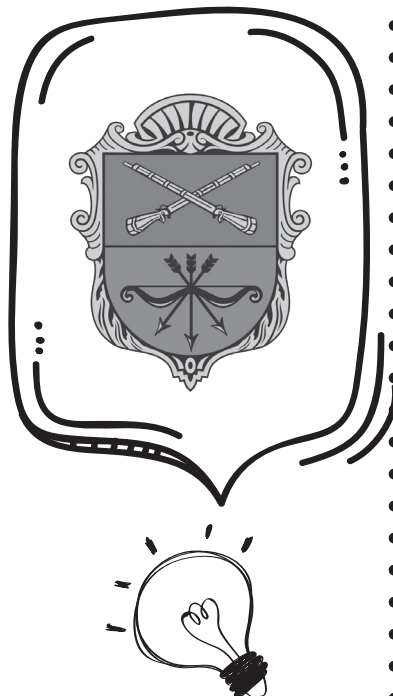
Запоріжжя по праву можна назвати містом контрастів. З одного боку, це промисловий центр України, місце розквіту металургійної, машинобудівної промисловості. А з іншого — це місто романтичних зустрічей та прогулянок. Тут все неначе дихає коханням.

Є в місті дуже популярне серед закоханих місце — це бульвар Шевченка. Тут розташований «Годинник закоханих» — музичний годинник, поряд із яким стоїть пам'ятник закоханим серцям. Над дніпровськими схилами немов нависає альтанка «Ластівчине гніздо», з якої відкриваються прекрасні види на острів Байди.

Колись на бульварі Шевченка встановили лаву примирення — перший крок до налагодження відносин. Здавалося б, щастя є, чого можна бажати ще. Однак населення Хортицького району вирішило, що однієї лави для деяких відносин буде замало, і додало Ложе примирення. Цей арт-об'єкт виявився дуже цікавим і до сьогодні є унікальним для всієї України.

ПІДКАЗКА

Свого часу Запорізька Січ стала центром національно-визвольної боротьби українського народу. А якою є наша країна зараз? У складі нашої країни є автономна республіка, та все ж Україна є суверенною державою. До речі, вам варто пригадати рік приєднання цього регіону до України.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Кілька століть тому Станиславів, а саме так раніше називалося місто каменяра, був відомий як військова фортеця. Її основу складали 6 бастіонів, з'єднані не тільки наземними коридорами й прибудовами, а й підземними тунелями. Подейкують, ніби ці ходи навіть поєднували палац Потоцьких, монастир та інші важливі споруди. Також, за деякими джерелами, цими ходами Анджей Потоцький проїжджав каретою.

Центральну площу «Ринок», що за віком не поступається місту, називають ще Площею Смерті — колись тут відбувалися катування та страти, а під землею була величезна в'язниця.

Сучасного вигляду ратуша набула порівняно недавно. Вона єдина в Європі має шоломоподібний купол, до того ж позолочений, а ще це одна з небагатьох споруд на території України у стилі функціоналізм. Місто може похвалитися єдиним в Україні пам'ятником яйцю.

ПІДКАЗКА

Іван Франко — славетна людина. Саме тому його ім'ям назвали чудове місто. А подорож варто продовжити у місто, що носить ім'я видатного гетьмана. До речі, ви пам'ятаєте, на банкноті якого номіналу зображено відомого очільника козаків?

Продовження

ЧЕРНІГІВ

Упродовж кількох століть це місто-фортеця на березі Десни затято сперечалося із Києвом за чільне місце в Руській державі. Найдавніший літописний спогад про Чернігів датовано 907 роком. І з'явився він не де-небудь, а в Несторовій «Повісті временних літ» та історики вважають, що Чернігів існував принаймні із сьомого сторіччя.

Чернігів по праву можна назвати містом церков: Троїцько-Іллінський монастир, Спасо-Преображенський собор — місце поховання князя Ігоря Святославовича; Борисоглібський собор — храм у Чернігові, що зазнав найбільше перебудовань; давній символ Чернігова — церква Святої Катерини, що зустрічає туристів; класичний пам'ятник давньоруської архітектури — П'ятницька церква.

Найдавніша частина Чернігова — вал на високому березі зачарованої Десни. Саме тут виявили залишки княжих теремів. На валу свого часу розміщувався комплекс оборонних споруд міста і княжий дитинець.

ПІДКАЗКА

До цього міста варто завітати у квітні, адже його жителі дуже люблять жартувати. Про точну дату приїзду ви вже здогадалися?

АР КРИМ

Найвища вершина Кримських гір — Роман-Кош. Її висота — 1545 м. Розташований в центральній частині гірського Криму. На її вершині можна натрапити на рідкісну квітку — сріблястий Кримський едельвейс, ендемічний, тобто що росте тільки в Криму.

Є на півострові й водоспади. Найвищий водоспад у Криму — Учан-Су на однойменній річці в околицях Ялти, на південному схилі Ай-Петрінського гірського масиву. Вода падає зі стрімкого вапнякового обриву з висоти 98 метрів. Для порівняння: висота Ніагарського водоспаду — 48 м.

Найглибший каньйон півострову — Великий Каньйон Криму. Його максимальна глибина сягає 320 м, найвужчі місця — від 3 до 5 метрів.

Найдовша карстова порожнина в Криму — Червона печера, її протяжність становить 16 000 м. Із побудованих людиною пам'яток — численні палаці, парки, мечеті.

ПІДКАЗКА

Сучасні технології дають змогу миттєво перенестися із одного куточка країни в інший. Пропонуємо із винного регіону перенестися у найкавовіше місто нашої держави. Цей регіон має кордон із іноземною країною. А скільки всього країн-сусідів оточує Україну сухоходом?

Продовження

КРОПИВНИЦЬКИЙ

Історія міста починається з середини XVIII ст., коли в 1752 р. сербський полковник Йован Хорват надіслав клопотання до Сенату Російської імперії про створення військово-переселенської одиниці під назвою Нова Сербія. На новоствореній військовій окрузі поселилися граничари — мешканці прикордонних районів Австрійської імперії на Балканах, які обороняли Австрію від турків. Разом із наказом про заснування Нової Сербії був виданий указ про заснування тут фортеці Святої Єлизавети, названої так на честь небесної покровительки імператриці. Ця фортеця і стала ядром сучасного Кропивницького. Залишки її можна побачити в місті й досі.

Кропивницький є батьківщиною багатьох видатних людей, тож не дарма носить ім'я корифея театрального мистецтва.

ПІДКАЗКА

Від початку Кропивницький був оборонною фортецею. Та все ж найвідомішою фортецею нашої країни є старовинне місто на березі Десни.

Це місто-музей з багатовіковою історією.

Саме в тому регіоні знаходиться найпівнічніша точка нашої країни. Придивіться до карти, вам необхідно знати градус північної широти, якого сягає край України.

ЛУГАНСЬК

Луганськ завжди був найбільшим промисловим центром України. Сама назва міста з'явилася не випадково. Через великі луки протікає річка Лугань. Вона є життєдайним джерелом для цієї землі.

Однак Луганська земля багата не лише промисловими ресурсами, а й природними шедеврами. Особливий інтерес становлять численні заповідники і парки відпочинку.

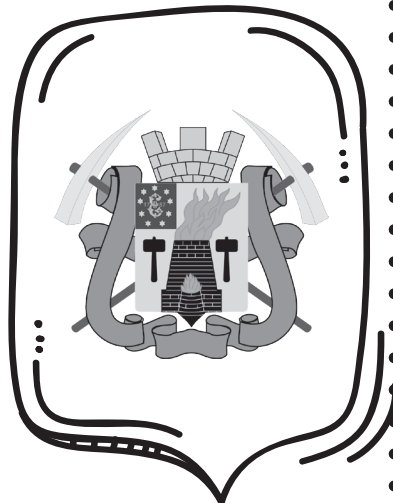
Відомою пам'яткою є Кисельова балка. Колись, за народними переказами, там сталося справжнє диво: прозріла сліпа дитина. У цьому місці безліч цілющих джерел. Підземні ключі утворюють кислий і солоний потоки. У місці сходження двох потоків побудовано купальню. Вода тут ніколи не змінює своєї температури.

Прикладом музейних пам'яток є Музей половецьких баб або пам'ятник скульптур з каменю, на території якого зібрано кам'яні статуї з 12 століття.

ПІДКАЗКА

Є багато версій походження назви міста Луганськ. У перекладі зі скіфського писання «лугань» — золота річка. Продовжте подорож. Вирушайте у місто однойменне із могутнім водним потоком України.

До речі, чи знаєте ви довжину цієї річки?

Продовження

ЛУЦЬК

Луцьк — одне з перших міст Європи «житлового бджільництва». У Луцьку будинки згруповані оригінальним способом — як соти. До них належать групи будівель між проспектами Соборності, Молоді, Відродження.

Луцький замок посів перше місце у Всеукраїнському конкурсі «Сім чудес України: замки, палаці, фортеці».

Найкраща реклама Луцька — 200-гривнева купюра. На лицьовій стороні банкноти зображена Леся Українка, яка кілька місяців проживала у цьому місті, а на зворотній — В'їзна вежа Луцького замку.

У Луцьку розташований найдовший будинок в Європі. Довжина — 3265 м, без відгалуджень — 1750 м. Збудований в 1969—1980 роках. Має 88 під'їздів, які об'єднані в 38 адресів по двох вулицях. У будинку проживають понад 9 тис. мешканців.

ПІДКАЗКА

Середньовічні лицарі були не лише хоробрими, а й щедрими на подарунки. Для своїх коханих вони обирали дорогі коштовності із дорогоцінним камінням. Вам теж варто завітати до бурштинової столиці й помилуватися прикрасами в музеї. І завчасно дізнайтеся площу міста.

ЛЬВІВ

Найвідоміше туристичне місто України. Тож розповісти про нього щось нове не так і просто. Хоча багатовікова історія написала багато сторінок в анналах міста Лева.

Львів одночасно є кавовою та пивною столицею. Пиво тут почали варити справді досить давно. І навіть не в 1715 році, як багато хто вважає, а ще у 15 ст., а то й раніше. Хоча пиво й варили, однак культ його споживання не був ще широко розвиненим. Ситуація значно змінилась з приходом австрійської влади до Львова.

Сьогодні Львів може похвалитися першістю у багатьох позиціях: перша книга, перша залізниця, перший хокейний матч, перша пошта, перша у світі газовою лампа, перша пивоварня, перший пам'ятник, перший університет, перша у світі повітряна куля, перша газета, перший парк, перший міський театр, перший футбольний матч, перший готель.

ПІДКАЗКА

Якщо після ласування львівською кавою ви раптом зголодніли, вирушайте до міста, яке нерозривно асоціюється із їжею. Не дарма ж там навіть є пам'ятник галушці. А смачні вареники цього регіону колоритно описано у творі Миколи Гоголя.

А ще під цим містом було розгромлено 26-тисячне шведське військо. У якому році відбулася ця битва?

Продовження

МИКОЛАЇВ

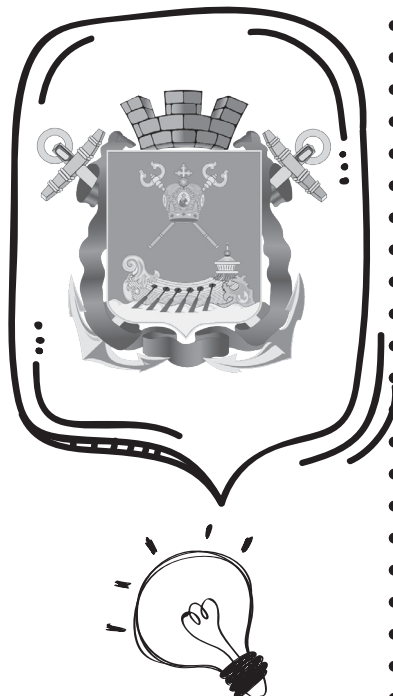
Миколаїв — цікаве і дещо парадоксальне місто. Це морський порт, а моря там нема. Є дві річки: велика Південний Буг та менша — Інгул, у злитті яких і було засноване місто. А до моря звідси понад 60 км. Та не морем єдиним живуть туристи. Тож до Миколаєва варто приїхати хоча б заради того, аби побачити розвідні мости, яких у місті аж два.

Також варто відвідати обсерваторію, яка є, між іншим, претендентом на включення до Списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Там проводять екскурсії, які треба замовляти попередньо.

Окрім того, у місті збереглося багато старовинної архітектури. Тут ви можете побачити і симпатичні старовинні маленькі будиночки, і будівлі в стилі класицизм, і помпезний сталінський ампір.

ПІДКАЗКА

Ви ще не вдовольнилися архітектурними шедеврами? Пропонуємо відвідати замок Любарта. Чи знаєте ви століття створення цієї пам'ятки?

ОДЕСА

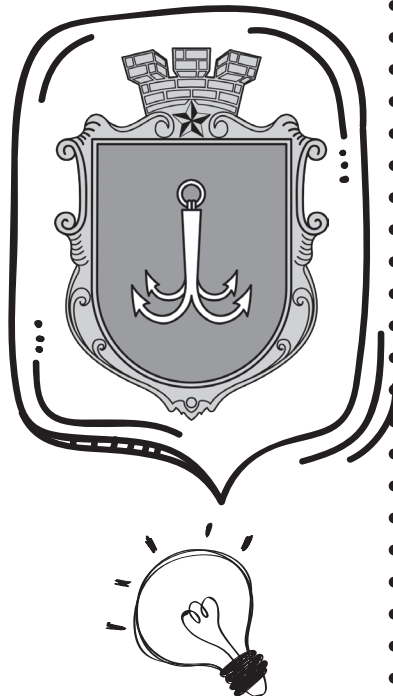
Одеса стоїть на розгалуженій мережі катакомб, протяжністю 2 500 кілометрів. Велика частина катакомб — це каменоломні, де в минулому добували ракушняк, з якого зводили більшість одеських будинків. Катакомби, а також безліч карстових печер природного походження були використані для таємних зборів банд, контрабандистів, підпільників, а також бомбосховища і здійснення підривної й диверсійної діяльності.

А ще усім відомий характерний одеський діалект. Цікаво, раніше жителі Одеси називали питні джерела фонтанами. У 19 столітті жінки, приходячи на ринок, куштували воду, і якщо її якість не задовольняла покупниць, вони вигукували «не фонтан»! У результаті вислів міцно прижився в розмовній мові, даючи зрозуміти про не найкращі характеристики чого-небудь.

ПІДКАЗКА

Якщо після прогулянок одеськими катакомбами ви ще маєте сили, пропонуємо вирушити у подорож найдовшою гіпсовою печерою світу — Оптимістичною. Ви ж знаєте, в якому вона регіоні?

А ще обов'язково дізнайтеся глибину печери.

Продовження

ПОЛТАВА

Полтава — це невеликий обласний центр України з населенням у кілька сотень тисяч чоловік. Потопає Полтава в зелені, а жителі славляться своєю привітністю та гостинністю. Скрізь — в невеликих кафе і ресторанчиках пригостять вас своїми знаменитими полтавськими галушками, а також не менш знаменитою медовухою.

Саме тут Микола Васильович Гоголь творив свої знамениті «Вечори на хуторі поблизу Диканьки», та й самі ці хутори знаходяться зовсім близько від Полтави.

Полтавщина здавна вважалася буйним місцем. Тут у давнину відбулася знаменита Полтавська битва, саме тут піднімав повстання Богдан Хмельницький, а в часи Жовтневої революції йшли запеклі бої між білими і червоними. У Другу світову війну Полтава була буквально зрівняна із землею німецької артилерією і авіацією... Може, тому навколо Полтави донині ходять легенди — одна страшніша від іншої.

ПІДКАЗКА

Альтанка на Івановій горі є улюбленим місцем багатьох полтавців. Але на півночі країни є чудове місто, для якого білосніжна альтанка є візитною картою. Вирушайте до столиці Слобожанщини, у місто, де навчаються майбутні банкіри. А ви, до речі, знаєте, скільки існує номіналів купюр?

РІВНЕ

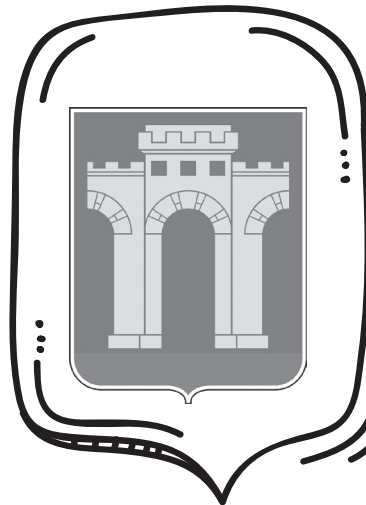
Рівне — бурштинова столиця України, тож не дивно, що гордістю міста є саме музей бурштину. Окрім прикрас та декоративних виробів із сонячного каменю у музеї зберігається найдавніший бурштиновий виріб України, якому приблизно 2,5 тисячі років — це диск-амулет, знайдений на території Дубенського району.

Рівне тричі ставало столицею: двічі в буремні часи УНР та втретє під час фашистської окупації.

Полюбляють місто й закохані пари, що прямують туди, аби відвідати славетний тунель кохання в Клевані.

ПІДКАЗКА

Як бачимо, свого часу багато міст мали честь бути столицею України. Прямуйте до міста, яке має неофіційний титул першої столиці України. Пам'ятаєте, в якому році Харків було проголошено столицею УНР?

Продовження

СУМИ

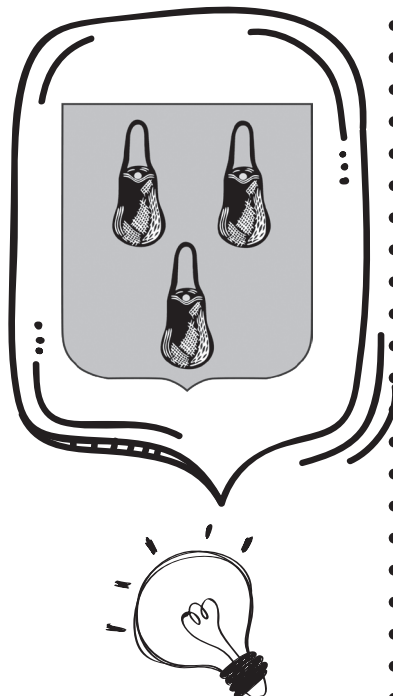
Візитною картою Сум є невеличка різьблена альтанка у центрі Саду Харитоненка. Її було створено за наказом родича Харитоненків Миколи Лещинського на місці закинutoї нафтової свердловини. До речі, нафту у цій свердловині так і не знайшли.

Найвидатнішими пам'ятками монументального мистецтва нашого міста є пам'ятники на могилах родини Харитоненків («Голгофа» та «Янгол з дитиною») на центральному міському кладовищі, своєрідному музеї під відкритим небом, який бере початок з 1790 року. Цей скульптурний ансамбль створив відомий французький скульптор Аристид Круазі в другій половині XIX століття.

Скульптури на могилах Харитоненків запозичені з легенд на релігійну тематику. Цей скульптурний ансамбль Аристиди Круазі на той час вважали найкращим надгробним пам'ятником у світі. Копії пам'ятників є у Луврі.

ПІДКАЗКА

У центрі Сум — відомий на всю Україну академічний театр імені М. С. Щепкіна. А яке місто названо на честь корифея театрального мистецтва? Рік перейменування міста теж варто знати.

ТЕРНОПІЛЬ

З приводу назви міста і досі точаться суперечки, адже є різні легенди. Згідно з науковою версією назва міста походить від імені свого першого власника. Оскільки поселення побудував магнат Речі Посполитої Ян Тарновський, то і назва походить від його прізвища, до якого додали скорочення «-поль» (від грец. слова «поліс»).

Але в народі побутує й інша версія: болотяну та тернисту місцевість, на якій згодом постало це затишне поселення Ternopil, звали «Тарнополля» («Тернополля»). Згодом тутешні люди стали називати це місце Терновим полем, а пізніше й взагалі скоротили назву до слова «Тарнополь».

Тернопіль — перше місто в Україні, де запрацював електронний квиток у громадському транспорті. Багато міст країни взяло з нього приклад, адже це зручно та економно.

ПІДКАЗКА

В тернопільській області розташований найвідоміший віадук України — Плебанівський. Відомі віадукі є й у сусідній області. Прямуйте до того регіону та обов'язково дізнайтеся скільки всього в Україні віадуків із залізничною колією?

Продовження

УЖГОРОД

Ужгород — обласний центр Закарпатської області — є майже найзахіднішою точкою України. Мало не у місті проходить державний кордон зі Словаччиною.

Місцева гордість — Липова Алея — є найдовшою на території не лише України, а й усієї Європи. Її довжина — 2200 метрів. Вона простягнулась на правому березі Ужа, на улюбленій усіма городянами набережній Незалежності. Цікаво, що вона була весільним подарунком. Цілісіньку липову алею подарував своїй нареченій Іштван Лаудон.

У самому центрі міста — на пішохідному мості — туристів дивує маленька статуя Свободи, що вважається найменшим маяком в Україні. Прикметно, цей маяк є не просто прикрасою, він діє. Тож не дивно, що саме цей регіон має освітити ваш шлях. До речі, у Закарпатській області є ще одне визначне місце — Долина крокусів.

ПІДКАЗКА

Ви побували на заході нашої країни. А зараз змініть маршрут на протилежний та уважно полічіть, із скількома областями межує регіон, у якому розташований ваш новий пункт призначення.

ХАРКІВ

Свого часу Харків був столицею України. Саме в Харкові відкрили перший в Україні аеропорт, а перший міжнародним авіарейсом був маршрут Харків — Тегеран. А ще Харків має найбільшу в Європі площу — 11 га. Та й у всьому світі конкуренцію площі Свободи склала лиш площа Тяньаньмень у Пекіні.

У Харкові народилася володарка найтоншої талії радянського кінематографа, еталон стилю, відома актриса Людмила Гурченко. На момент її зйомок у фільмі «Карнавальна ніч» вона мала об'єм талії 48 см (для прикладу, міжнародна таблиця розмірів зазначає, що діти у віці 2-х років за зросту 90 см мають талію 50 см).

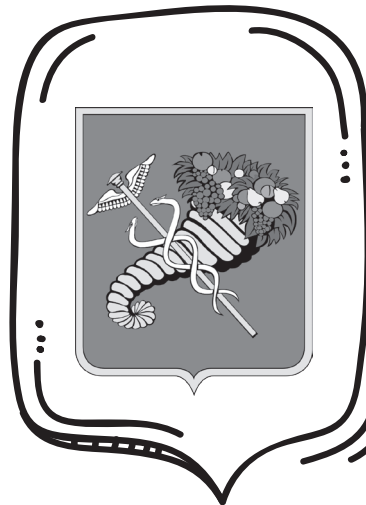
Є в Харкові й містичні символи. Так, наприклад, житловий масив 522 з висоти пташиного польоту чітко демонструє архітектурні забудови у вигляді числа 666.

Сучасний Харків — світле, затишне європейське місто. До речі, йому пощастило приймати футбольний чемпіонат «Євро — 2012».

ПІДКАЗКА

Продовжимо подорож столицями. Зараз вирушайте в шахтарську столицю.

До речі, у цьому регіоні розташована найглибша вугільна шахта України — «Шахтарська-Глибока». Дізнайтеся її глибину.

Продовження

ХЕРСОН

Херсон можна назвати фартовим містом. Свого часу йому пощастило отримати статус обласного центру через непорозуміння: диктор Всесоюзного радіо Юрій Левітан, коли читав зведення про визволення півдня України, помилково сказав, що звільнена Херсонська область. На що Сталін незворушно відповів — якщо немає Херсонської області серед звільнених, значить буде!

Херсон стоїть на катакомбах, особливо стара частина міста. З'явилися вони з вельми прозаїчної причини — у ті часи будинки зводили з глини, яку підприємливі містяни брали прямо у себе під ногами. У підземеллі й зараз можна знайти старовинні предмети побуту, вино і книги.

А ще в історії міста є свій херсонський «Титанік». Саме так стали іменувати пароплав «Князь Потьомкін» після зіткнення з вантажним пароплавом «Аскольд». А відбулася ця подія 13 липня 1912 року.

ПІДКАЗКА

Оглянувши красу півдня, вирушайте знову на північ, у місто на березі річки Тетерів. Ця річка є правою притокою Дніпра та має значну довжину. Знаєте яку?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

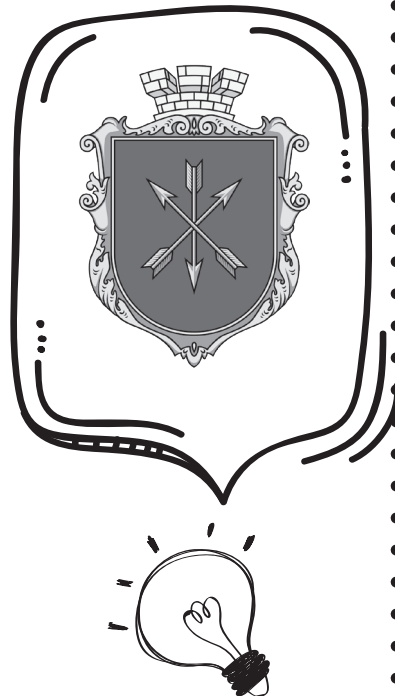
Хмельницький має понад 500-річну історію і веде свій родовід від невеличкого поселення Плоскирів або Плоскирівці, що виникло в гирлі річки Плоскої до Південного Бугу.

Після приєднання Поділля до Російської імперії, 5 липня 1795 р. імператорським указом була утворена Подільська губернія. Один із повітів губернії називали Проскурівським, а його центром — Проскурів. Спеціальної постанови про перейменування Плоскирова на Проскурів не знайдено, тож залишається лише гадати: чи свідомо, чи помилково в російських документах з'явилась нова назва міста. Цікаво, що деякий час дві назви існували одночасно, але з 1801 року остаточно утвердилася нова — Проскурів, яка була співзвучна із словом «проскура» — так українці іменують хлібець у християнських обрядах.

ПІДКАЗКА

Незважаючи на те, що місто носить ім'я великого гетьмана, підтверджених відомостей перебування Богдана на території сучасного Хмельницького немає. Малою ж батьківщиною гетьмана був хутір Суботов, а похований Хмельницький у Чигирині. Здогадалися, яка область має усі повноваження претендувати на гетьманське ім'я?

Мандруючи картою, полічіть, зі скількома областями межує ваш новий пункт призначення.

Продовження

ЧЕРКАСИ

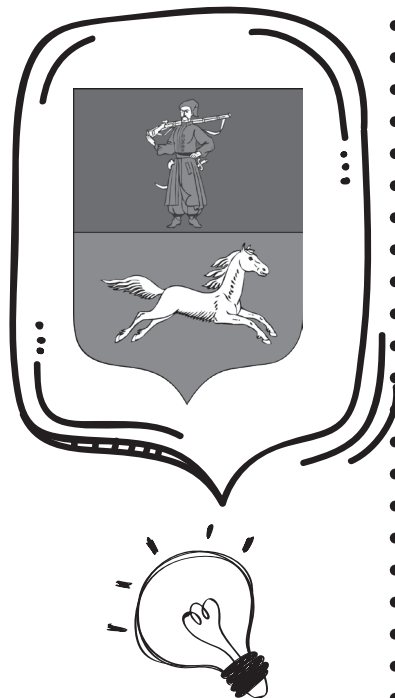
Територія, на якій сьогодні розташовані Черкаси, була заселена ще 4000 років тому. У місті є безліч історичних пам'яток, які заслуговують на увагу. Серед них — і колишня Замкова гора. На місці Замкової гори було розташоване стародавнє городище і залишки Черкаської фортеці, Свято-Троїцька церква. Крім того, в Черкасах розташований найбільший храм в Україні — 72-метровий Михайлівський кафедральний собор, побудований у візантійському стилі, який може одночасно вмістити до 12 тисяч осіб.

Черкаси відомі унікальною пам'яткою архітектури — одна з перших у світі гіперболоїдних конструкцій — сталева ажурна водонапірна башта дивовижної краси, побудована за проектом вченого В. Шухова. Таких веж у світі залишилося всього 20 з більш ніж двохсот.

Одними з місцевих зон відпочинку городян і туристів є облаштовані пляжі на березі Дніпра біля ГЕС. Дамба, або Черкаська гребля, яка з'єднує правий і лівий берег Дніпра поблизу Черкас, є найдовшою в Україні. Її довжина 17 км.

ПІДКАЗКА

Габарити деяких визначних місць Черкас вражають. Чого вартує лиш протяжність набережної. А зараз вирушайте до найменшої області України. Полічіть кількість літер у назві обласного центру регіону, куди ви прямуєте.

ЧЕРНІВЦІ

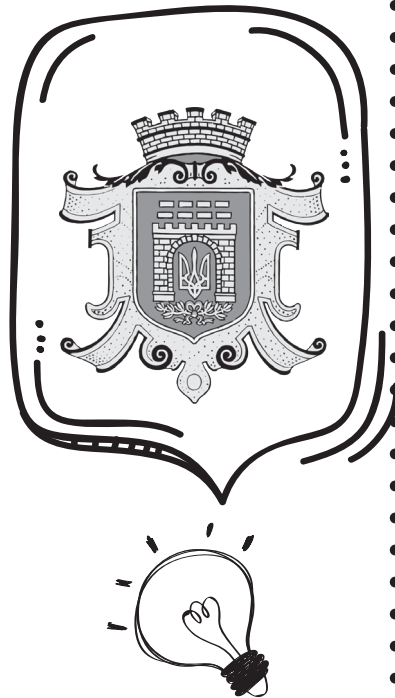
Чернівці — чарівне та прекрасне місто, що в народі набуло назви «маленький Париж».

Центральна площа є початком єдиної в Чернівцях пішохідної вулиці, названої на честь української письменниці Ольги Кобилянської. Але декілька століть тому вона носила назву Панської. Не дивно, адже тодішнім двірникам доводилося мити її сто разів на день з милом, щоб знатні вельможі могли прогулюватися по ній. А простоліду було заборонено ступати на цю вулицю в немитому взутті. Одна з оповідок свідчить, що навіть підмітали цю бруківку букетами троянд.

Резиденція митрополитів Буковини і Далмації — одна з найвидатніших пам'яток Чернівців, яку внесли в список об'єктів всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО, по праву вважається візитівкою Чернівців. Сьогодні тут розташовані корпуси Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

ПІДКАЗКА

Вартість подорожі до «українського Парижу» значно менша за вартість туру до Франції. Тож, напевно, ви зекономите трохи капіталу й зможете собі дозволити помилуватися відомим плавучим фонтаном. Добре розрахуйте час подорожі, аби встигнути помилуватися нічним шоу із синхронізацією музики, проєктора, лазера. Скільки хвилин триває нічне шоу?

Закінчення

КИЇВ

Цікавий історичний факт: якби не монголо-татарська навала у 1240 році, місто могло би бути найбільшим в Європі — за тих часів (XI—XII ст.) Київ був у 50 разів більший за Лондон та в 10 разів — за Париж. Найдавніший пам'ятник міста — колона Магдебурзькому праву, збудована на початку 19 століття, що височіє біля набережної Дніпра.

У Києві розміщені три із семи об'єктів спадщини ЮНЕСКО в Україні (Києво-Печерська Лавра, Церква Спаса на Берестові та Київський Софійський собор).

Ні для кого не секрет, що в Києві неймовірна кількість музеїв. Є навіть єдиний у світі музей тролейбусного талончика (по вулиці Прорізній). У музеї зібрано найбільшу в світі колекцію проїзних квитків. Однак найбільш відвідуваним музеєм є Києво-Печерська лавра.

Звісно, пам'ятки столиці не так легко перерахувати, та якщо часу на екскурсії у вас небагато, а бажання побачити максимум нездоланне, вирушайте у парк «Київ у мініатюрі» (відкритий в 2006 році). Тут у масштабі 1 : 33 можна побачити величезну кількість пам'яток архітектури не тільки Граду над Дніпром, а й усієї України.

ФІНАЛ

Ось і завершилася квест-подорож Україною. Ви багато що дізналися і з легкістю зможете відповісти на всі запитання тесту.

Подивись на мене, і я скажу хто ти

Від резильєнтності до SEE Learning

Global Launch
of SEE Learning
April 4-6, 2019
New Delhi, India

У лютому цього року команда EdCamp Ukraine отримала запрошення на особисту розширену аудієнцію до Далай-лами XIV. І ми собі думали, що найголовніше, що ми маємо зробити у цій подорожі до Індії, це зустрітися із його святістю. І ми помилились в перший раз. Бо на цій зустрічі ми отримали в подарунок примірник «Вибрані матеріали міжнародної програми з формування м'яких навичок СЕЕ-навчання», а саме SEE Learning.

І Далай-лама нам сказав: «Ви маєте приїхати до мене ще раз». І перебуваючи тоді, в лютому, у Далай-лами ми не могли уявити, що вже у квітні ми дійсно повернемось туди на міжнародну науково-практичну конференцію, де будуть представники 40 країн світу, щоб дізнатися більше про цю програму. Програма СЕЕ-навчання розрахована на дітей віком від 7 до 12 років, і дуже легко інтегрується та адаптується до викладання програм у класі. Завдяки такому навчанню ми можемо допомогти дітям бути етичними та вміти співчувати іншим. Звісно таке навчання має відбуватися незалежно від релігійних вподобань. Тож, із чого все почалось?

...

НАВИЩО «БАЧИТИ»

Найперше, що дають дітям їхні батьки (окрім любові звісно) це навички роботи в команді. Для цього є таке підґрунтя, як колектив одноліток у дошкільному навчальному закладі, або дитячий майданчик, чи позашкільні заклади освіти. У будь-якому колективі для адаптації дитині необхідно мінімум півроку для успішного та комфортного залучення до групи дітей. Для цього варто залучати їх до роботи та співпраці, аби вони змалечку ставали частиною загальної спільноти та вчилися бути етичними. Дітей треба вчити тренувати власну увагу, фокусуватись на власних можливостях, уміти співчувати та системно мислити.

Є таке поняття у СЕЕ-навчанні, як резильєнтність. Це здатність людини долати та відновлюватися після певних життєвих труднощів, досягати успіху та успішно діяти навіть у найскладніших ситуаціях та обставинах, аби бути самим собою, у своєму тілі, і у своїй громаді.

Саме слово *resilience* з англійської перекладається як стійкість, і не має аналогу в українській мові, аби описати одним простим словом.

Найкраще та найпростіше його пояснює кембриджський словник — здатність бути щасливим.

Що цікаво, цей термін можна замінити на поняття «впоратися з труднощами», «знайти вихід» або «подолати перепони», проте вони мають на меті одноразову дію, а резильєнтність — дія тривала, яка націлена ще й на процес покращення.

За умови, якщо дитина зростає в не найкращому для неї середовищі, треба допомагати розвивати резильєнтність, бо це найперший крок до екологічного життя в соціумі.

Увесь шлях SEE Learning розпочався з Деніела Гоулмана, наукового журналіста та психолога, який написав наукову працю, а потім і книгу «Емоційний інтелект». Зараз книга є бестселлером та допомагає виявити та зрозуміти наші взаємини з людьми, та сприйняття світу. І хоча програма соціально-емоційного та етичного навчання додає до експертних фактів Гоулмана уявлення про те, що планета Земля — наш дім, і що всі ми повинні дбати про довкілля та мир, усе одно емоційний інтелект дитини — це те підґрунтя, яке має бути закладено.

Існують деякі компетенції для соціально-емоційного та етичного навчання дітей. Нині учні та учениці мають вміти розвивати власні знання та навички, а також міжособові взаємини. Таке навчання впливає на розвиток компетенцій учнівства та їхні здібності, які містять особисту обізнаність, самоврядування, соціальну поінформованість, навички взаємин та відповідальне прийняття рішень.

Олександр Елькін

3 квітня в 18.30

ПОВЕРТАЄМОСЯ В ПЕРЕДЧУТТІ

Минуло трохи більше місяця після неймовірного досвіду ЕдМандрів до Малого Тибету та аудієнції з Нобелівським лауреатом миру, Його Святістю Dalai Lama щодо майбутнього освіти.

Поки ви читаете свіженьку статтю у журналі Фокус про цю незабутню подорож делегації українських освітян, ми знову прямуємо до Індії!

На запрошення світового духовного лідера найближчі дні ми проведемо на науково-практичній конференції у Делі, де буде презентована програма соціально-емоційного та етичного навчання — @SEE Learning.

Іншими словами, вивчатимемо комплексний підхід, який допомагає виховувати в дітях, починаючи вже з першого класу, загальнолюдські цінності та м'які навички — будь-то критичне мислення, вміння працювати в команді чи тримати фокус уваги на головному.

Розробки готувались останні 20 років, оформлені науковцями Emory University у цілісне рішення з 40 навчальними досвідами і були апробовані 500 педагогами в закладах освіти у США, Канаді, Німеччині та інших країнах.

Мета #EdCampUkraine та нашої групи — стати провідником цих ідей доброго суспільства, адаптувати матеріали українською і запустити експеримент із впровадження.

І, до речі, саме звідти ми відкриємо реєстрацію на П'яту національну (не) конференцію для шкільних педагогів EdCamp Ukraine 2019, тема якої суголосна SEE Learning — «Хороша людина. Зрощено в Україні».

Ви з нами? #SEElaunch2019

Олександр Елькін6 квітня в 13.20 **СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ ТА ЕТИЧНЕ НАВЧАННЯ – ТЕПЕР ДОСТУПНЕ КОЖНІЙ І КОЖНОМУ**

Сьогодні на міжнародній науково-практичній конференції за участі Dalai Lama було презентовано онлайн-платформу для освітян, за допомогою якої педагогічні спільноти зможуть

(1) пройти навчання щодо використання програми соціально-емоційного та етичного навчання,

(2) отримати підтримку на етапі впровадження,

(3) знайти однодумців у всьому світі й контактувати з ними.

Серцем платформи наразі є орієнтаційний курс SEE Learning 101, що складається із 7 модулів, після проходження яких відкривається доступ до навчальних планів, відео, рефлексійних та експериментальних активностей.

Інвестувавши усього 8 годин часу, ви зможете побудувати свій план упровадження програми в життя.

Наразі англійською доступні матеріали для дітей 5—14 років (молодша та середня школа), а також «методичка-компаньон» із описом усієї рамки програми і докладними інструкціями для освітян.

Ви можете обрати будь-яку з моделей імплементації:

- окремим предметом тільки у своєму класі,
- окремим предметом на рівні всієї школи,
- інтегровано з іншими дисциплінами,
- як частину позашкільних занять тощо.

Усе тут, поки що англійською:

<https://seelearning.emory.edu>

ПРОГРАМА БУДЕ ДОСТУПНА Й УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ!

Спільнота відповідального вчителівства EdCamp Ukraine — за домовленістю з командою розробників Emory University — розпочинає переклад програми українською, презентація першої частини матеріалів запланована на П'ятій національній (не)конференції #EdCampUkraine2019.

#SEElaunch2019

Самосвідомість учнівства в ідеалі має полягати у точному розпізнаванні емоцій і думок, а також їхній взаємозв'язок та вплив на поведінку. Самосвідомість полягає в учнівському вмінні точно оцінити власні сильні та слабкі сторони. Самоусвідомлення має прямий вплив на впевненість та оптимізм особистості.

До самосвідомості учнівства додається їхня здатність ефективно регулювати емоції, думки та власну поведінку в певних ситуаціях. Однак упевненості в собі та оптимізму деколи не вистачає, аби досягти певної мети, тому самоврядування грає неабияку роль. Воно полягає в тому, наскільки добре учень або учениця можуть впоратися зі стресовою ситуацією, те, як дитина контролює власні імпульси та може себе мотивувати. Якщо вона може самостійно керувати власними емоційними та душевними станами, то досягне успіху не лише в постановці цілей, а й у роботі над ними та досягненні особистих та академічних членджів.

Здатність учня або учениці чути та сприймати точку зору іншої людини — одна з навичок соціального та етичного навчання. Соціально обізнані учні та учениці можуть співпереживати іншим із різних верств суспільства й культури, вони можуть зрозуміти різні соціальні та етичні норми поведінки оточуючих.

Окрім цього, здатність учня або учениці встановлювати й підтримувати здорові та корисні відносини з різними людьми і групами — це сильні навички взаємин, які містять ще й уміння активного слухання й чіткого спілкування, опираючись недоречному соціальному тиску. Такі студенти мають можливість конструктивно домовлятися під час конфліктних ситуацій, можуть звертатися по допомогу й пропонувати допомогу за потреби.

Відповідальність за прийняття рішень — це та здатність, якої не вистачає навіть багатьом дорослим. Дитина, яка здатна приймати конструктивні й виважені рішення щодо своєї особистої поведінки і соціальних взаємодій. Цей вибір ґрунтується на дотриманні етичних норм, які закладаються ще з дитинства, проблем безпеки та соціальних норм. Учнівська відповідальність прийняття рішень, повага до наслідків різних дій, власний добробут і добробут інших є ще одним компонентом у соціально-етичному та емоційному навчанні.

«БАЧЕННЯ»

Урок, побудований за принципами соціально-емоційного та етичного навчання майже нічим не відрізняється від стандартних шкільних уроків, крім того, що ви в нього вкладаєте. Він триває так само 45 хвилин і може бути як самостійним уроком, інтегрованим або позакласною роботою. Проте основна частина таких уроків — це обговорення учителя/-ки з учнівством історії, яку учитель розповідає на

початку уроку, або картинки чи фрагменту твору. Фокус такої роботи зацентровано на почуттях і думках як окремої дитини, так і всього учнівства класу. Під час таких обговорень учитель або вчителька мають більше уваги приділяти емоціям дітей, прислухатися до них та відстежувати момент, коли в них з'являються, наприклад, негативні емоції, а саме злість або роздратування. Зазвичай так працюють психологи, проте учитель/-ка у школі не завжди виконує ще й таку функцію у своєму класі.

Якщо в дитини під час такого етапу уроки дійсно яскраво виражені негативні емоції, то під час уроку за методикою соціально-емоційного та етичного навчання, наступним кроком учителя є показати дитині, наприклад, лісову пожежу, та обговорити, що можна з нею зробити. За аналогією вчитель та вчителька мають підвести дитину до того, що негативні почуття ми можемо як погасити, так і дати їм розгорітися, проте за останнім — ми матимемо ушкодження або для себе, або ми можемо зашкодити іншим. Після цього діти вчать відстежувати такі реакції на навколишній світ навіть на фізіологічному рівні, щоб вчасно виявити, усвідомити та дати їм раду.

ЯК НАВЧИТИСЯ «БАЧИТИ»

Програма СЕЕН вже була апробована в країнах Америки, Європи та Індії, де її спробували у власних класах понад 500 педагогів.

До П'ятої національної (не)конференції EdCamp Ukraine — 2019, команда EdCamp Ukraine презентувала вибрані та перекладені матеріали міжнародної програми з формування м'яких навичок СЕЕ-навчання. Сама програма SEE-Learning — програма Центру споглядальної науки й етики на основі співпереживання Університету Еморі.

Отже, за цими матеріалами можна адаптувати уроки та проводити їх разом із дітьми. Окрім цього можна взяти участь у програмі СЕЕН в Україні де можна дізнатися більше про саму програму та долучитися до апробації навчання для розуму серця.

Олена Масалітіна

6 квітня в 20.15

Я не згоден з тим, що нам необхідно показувати дітям реальний світ і навчати, як у ньому жити. Мені здається, що з таким підходом нас уже спіткала невдача. Настав час дати можливість дітям навчити нас. І тоді, можливо, у нас буде інша реальність.

Луїс Кабрера (Luis Cabrera), Мексика
#GlobalLaunchofSEELearning
#SEELAUNCH2019

Олена Масалітіна

6 квітня в 20.30

Дітей, які живуть у складних умовах, стикаються з насиллям і вбивством, а нині навчаються у програмі соціально-емоційного етичного навчання (SEE Learning), запитали:

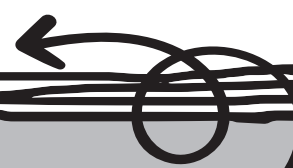
- Що ви відчуваєте, коли навчаєтеся цим прекрасним принципам співчуття, а довкола бачите насилля?

Хлопчик Джейсон із палаючими очима і посмішкою відповів:

- Скоро ми виростемо, і тоді все зміниться. Світ буде іншим, бо ми змінимо його.

@ Andaz Deli

#SEELAUNCH2019

<https://bit.ly/2YOB15Z>

<https://bit.ly/2IOOLim>

М. КИЇВ ТА КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Відділ продажу:
(044) 284-25-12,
(068) 335-35-18
Адреса: вул. Бастіонна, 15,
склад-магазин «Шкільний світ»,
м. Київ, 01014
www.osvitaua.com
www.facebook.com/school.ua

КВНЗКОР «Академія неперервної освіти» Книжкова крамниця

тел.: 097-293-42-43

м. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 37

Магазин «Книги»

тел.: 067-859-94-11

м. Біла Церква, бульв. Олександрійський, 10 А

тел.: 097-434-50-27

Ірина СУПІМЕНКО, м. Київ

ШКІЛЬНИЙ СВІТ В ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКА
Книжковий магазин «Книги»
моб. тел.: 098-777-18-06
м. Вінниця, вул. Оводова, 29 А

Замовлення та б/к доставка книжок
моб. тел.: 096-833-15-88 (Руслан)

ВОЛИНСЬКА
«Дім книги»
служб. тел.: 033-273-01-59
м. Луцьк, вул. Конякіна, 37 А

Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти
Книжкова крамниця

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА
БАНКОВСЬКА Алла Аркадіївна
служб. тел.: 056-776-84-18;
моб. тел.: 096-373-16-33
м. Дніпро, вул. Дубніна, 12,
НБК № 28, каб. 220
(2 поверх)
Дніпропетровський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

Книжковий кіоск
тел.: 097-040-259-38
м. Дніпро, вул. Антоновича, 70 (вул. Свердлова)

Магазин «Оксфорд»
м. Кривий Ріг

ЖИТОМИРСЬКА
БІЛЕЦЬКА Леся Володимирівна
служб. тел.: 041-247-36-58;
моб. тел.: 097-325-82-16
м. Житомир, вул. Шорса, 20 Б,
ЖОІ ППО, кімната 5 (1 поверх)

Магазин «Мегакнига»
тел.: 041-241-83-39, 098-318-41-84
м. Житомир, пров. Скорумського, 8
Інтернет-магазин pedagika.com.ua

ЗАКАРПАТСЬКА
КОБЕРНЮК Віктор
моб. тел.: 050-675-72-81,
096-333-83-03
Мукачевський, Перецький,
Берегівський,
Свалявський р-ни

ЗАПОРІЗЬКА
Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Книжкова крамниця (кімната 305)
моб. тел.: 097-976-31-20 (Олена)
м. Запоріжжя, просп. Соборний, 145

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА
Магазин «Школяр»
тел.: 034-253-73-45, 067-750-35-41
м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 29

Магазин «Світ знань»
тел.: 034-250-38-44
м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 10

м. Івано-Франківськ та область
моб. тел.: 050-433-89-29, 097-823-69-32

Магазин «Орфей»
моб. тел.: 068-057-01-49
м. Коломия, пл. Шевченка, 16/1

КІРОВОГРАДСЬКА
Склад-магазин «Шкільний всесвіт»
моб. тел.: 050-863-46-36 (Юля),
066-545-25-37 (Олена)
м. Кропивницький, вул. Поповича, 7 В

Магазин «Шкільний всесвіт»
тел.: 050-973-78-50 (Оксана), 095-165-49-33
м. Кропивницький, вул. Тимирязєва, 63
(вул. Карпи)

Магазин «Маргарита»
тел.: 095-161-95-73 (Олена)
м. Помічна, Базарна площа

ЛЬВІВСЬКА
СИНЬОВА Ірина Іванівна
моб. тел.: 097-477-01-49
м. Львів, вул. Огієнка, 18 А, ЛОІ ППО

МИКОЛАЇВСЬКА
СТЕПАНЕЦЬ Геннадій
моб. тел.: 050-490-64-24; 073-026-34-50
e-mail: smml.mk@inbox.ru

Магазин навчальної та методичної літератури
моб. тел.: 050-810-04-35;
073-810-04-35 (Оксана)
м. Миколаїв, вул. Адміральська, 4 А (МОІППО)

Мережа «Книгозіт»
моб. тел.: 096-544-89-30
м. Миколаїв, вул. 3-я Слобідська, 134,
м. Баштанка, смт Братське, смт Єланець

ОДЕСЬКА
ОГУРЦОВ Віталій Вікторович
моб. тел.: 050-490-19-93,
063-365-99-3,
096-232-28-90
e-mail: olga_od@ua
м. Одеса, вул. Бригадна, 54 Б/3

ПЕНЯЕВ Сергій Миколайович
моб. тел.: 098-771-28-14

Ганна Вацлава
моб. тел.: 050-584-87-90
м. Одеса, 7-й км

ПОЛТАВСЬКА
ПАЛАМАРЕНКО Любов Йосипівна
моб. тел.: 099-473-5620
м. Полтава, вул. Жовтнева, 64

РІВНЕНСЬКА
Рівненський інститут
післядипломної
педагогічної освіти
Книжкова крамниця
м. Рівне, вул. Чорновола, 74

СУМСЬКА
СОБІНА Ганна Дмитрівна
моб. тел.: 099-036-26-10;
098-661-22-19
м. Суми, вул. Сірка, 10
(1 поверх)

Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Книжковий магазин
«Шкільний світ»
м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 5

Книжковий магазин «Шкільний світ»
м. Суми, вул. Сірка, 5

ТЕРНОПІЛЬСЬКА
СІНЬКОВСЬКА Інна Михайлівна
служб. тел.: 035-243-57-83;
моб. тел.: 097-523-59-39
м. Тернопіль, вул. Кривоноса, 7 А,
ТОКІ ППО,
бібліотека

ХЕРСОНСЬКА
Магазин «Книжковий меридіан»
КВ НЗ «Херсонська академія
неперервної освіти»
моб. тел.: 099-270-28-92 (Ірина),
066-920-52-67
e-mail: kmeridian@ukr.net
м. Херсон, вул. Покришева, 41,

Магазин «Учбова книга»
тел.: 0552-22-25-10; 095-162-37-27
м. Херсон, вул. Преображенська, 22

Магазин «Учбова книга»
м. Херсон, вул. Кулика, 135
тел.: 055-234-22-90

Замовлення книжок по області
моб. тел.: 066-564-96-53 (Ірина)

ХМЕЛЬНИЦЬКА
ГУДЗЬ Віктор
моб. тел.: 097-354-10-95
Книжкова крамниця
м. Хмельницький, вул. Озерна, 14

ЧЕРКАСЬКА
БОНДАРЕНКО Олена Андріївна
служб. тел.: (0472) 64-76-22;
моб. тел.: 097-773-79-50
м. Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1,
ЧЮ ПОП, 101 (1 поверх)

Магазин «Навчальна література»
моб. тел.: 067-918-74-92
м. Умань, вул. Європейська

ЧЕРНІВЕЦЬКА
МОРОЧКОВСЬКА Лариса Анатоліївна
моб. тел.: 097-386-50-57
м. Чернівці, вул. Франка, 20, ЧОІППО

Магазин «Оксамит»
моб. тел.: 068-057-01-49
м. Чернівці, вул. Головна, 45

ЧЕРНІГІВСЬКА
Магазин «Підручники»
служб. тел.: 046-261-40-21;
моб. тел.: 098-942-94-29, 063-550-94-63
м. Чернігів, вул. Хлібопекарська, 29

Замовлення книжок по області
моб. тел.: 068-376-33-00 (Віктор)

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради —
Даниленко Лідія Іванівна,
доктор педагогічних наук, професор.

Боднар Оксана Степанівна,
доцент кафедри менеджменту освіти Тернопільського ОІППО, док-
тор педагогічних наук.

Кравчук Лариса Володимирівна,
викладач кафедри методики та психології дошкільної та початкової
освіти ІППО КУ імені Бориса Грінченка.

Келембет Людмила Іванівна,
старший викладач кафедри менеджменту та освітніх інновацій
Івано-Франківського ОІППО.

Лісова Наталія Іванівна,
заступник директора Черкаського ОІППО з питань зовнішнього
незалежного оцінювання і моніторингу якості освіти,
кандидат педагогічних наук.

Пеняєв Сергій Миколайович,
методист ІМЦ департаменту освіти та науки Одеської міської ради.

ГАЗЕТА «СУЧАСНА ШКОЛА УКРАЇНИ»

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 20291-10091ПР від 12.09.2013.

Шеф-редактор — Долгова Дар'я

Головний редактор — Світлана Дмитренко

Видається із січня 2001 року один раз на місяць.

Розповсюджується тільки за передплатою

Редакція залишає за собою право редагувати подані матеріали. Редакція може не поділяти поглядів автора. За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідальність несут автор і публікації. Рукописи нерезцензуємо і не повертаємо. Рекламодавець відповідає за достовірність інформації, що в рекламі, за зміст та відповідність її законодавству.

Засновник і видавець ТОВ «Видавнича група „Шкільний світ“»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 5100 від 17.05.2016

Довідка Тел.: (044) 537-32-00

© ТОВ «Видавнича група „Шкільний світ“, 2019.

Усі права захищені. Будь-яке відтворення матеріалів або фрагментів з них можливе лише за наявності письмового дозволу ТОВ «Видавнича група „Шкільний світ“».

Передплатити наші газети ви можете в будь-якому відділенні зв'язку України

Передплатний індекс «Сучасна школа України» • 21617
Вартість передплати (на 1 місяць) — 78,12 грн

Віддруковано в ПП «Житомироблдрукарня», м. Житомир, вул. Мала Бердичівська, 17. Зам. Наклад 1000
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 3882 від 21.09.2010.

